

Marosszentannán nem haladhat át terelőút

Kontár vagy megvalósítható tervek?!

A marosszentannai Virág utca

Fotó: Nagy Tibor

Újabb hidak és terelőutak építéséről sokszor tárgyaltak Marosvásárhelyen, pár napja a liberális párt képviselői a Maroson átívelő második közúti híd tervét újdonságként tárlva húzták elő a fiókból, és kampányolnak annak megépítése mellett. Október második hetében a marosvásárhelyi önkormányzat egy régebbi terelőút tervét osztotta meg a közösségi oldalán. Ez utóbbi azonban hátrányosan érintené Marosszentanna lakosságát, a torlódás megszüntetését pedig ez a megoldás sem szavatolná.

Sokszor úgy tűnik, mintha Marosvásárhelynek nem lenne tervezőosztálya, de főépítésze sem. A város arculatáért felelős köztisztviselők évtizedek óta a szakértelem hiányában vagy egyéni érdekek mentén engedélyeznek olyan építkezéseket, amelyekkel nem oldják meg a járműforgalmat, illetve hosszú távon kárt okoznak a megyeszékhely arculatának kialakításában. A megnövekedett járműforgalom miatt sokan szidják a megyeszékhely jelenlegi polgármesterét és csapatát, az évek óta átadott új lakótelepek infrastruktúrájának hiányosságait is rajtuk kéri számon.

(Folytatás a 4. oldalon)

Szer Pálosy Piroska

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

A hatóság karantént vezetett be

Sáromberkén és Marosszentgyörgyön felütötte fejét a sertéspestis, annak ellenére, hogy az idén Maros megyében nem voltak nagy gondok. Mindössze öt esettel számoltak, elsősorban, kisebb góccokban. Most két nap alatt két gócpont alakult ki.

4.

Rákellenes terv: jó, hogy van, de segít-e a betegeken?

Október közepén hagyta jóvá a képviselőház az országos rákellenes tervet, amely a következő hét évben a rákos megbetegedések megelőzésére, illetve leküzdésére irányuló intézkedések alapjául szolgál.

5.

Visszaszolgáltattak egykori főúri erdőket

Mint megtudtuk, egykori tulajdonukat több mint 20 éve igényelték vissza, és perek sorozata után jutottak el odáig, hogy az egyébként igazolható tulajdonjogot végleges törvényszéki döntés alapján visszaszerezzék. A prefektúra 2011 óta próbálta meggátolni a jogos igény végrehajtását.

10.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Régi árakkal dolgozunk, nem drágítottunk!

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

(El)számolások

Antalfi Imola

Október elején Nicolae Ciucă miniszterelnök kijelentette, „milliók várják a tűzifaár-korlátozást”. A kormány matekezett egy kicsit, kiszámolta, hogy a tűzifa köbméterenkénti árát nem 500, hanem 400 lejre, a brikett tonnánkénti árát 1500 lejre, a pelletét pedig 2000 lejre kell korlátozni, az ársapka tartalmazza a héát is. Hárommillió háztartásban fűtenek kizárólag fával, e családoknak a fent említett árkorlát mellett sikerül majd átvészelni a telet – mondta akkor a kormányfő. A vonatkozó, 2023. március 31-ig érvényes kormányrendelet szerint októberben a tűzifa piaci ára elérte a köbméterenkénti 700 lejt.

Miután szépen megállapították a bírságokat is (3000–5000 lej között), most az derül ki, hogy igencsak elszámolták magukat az illetékesek, és a kormány módosítani fogja a tűzifaársapkát. A kormányfő azt nem pontosította, hogy mennyire viszik le a korlátot, csak annyit jelentett ki, hogy a köbméterenkénti 400 lejes ár nem felel meg a realitásnak. A szóban forgó árat megsaccolhatták, mert a magyarázkodás szerint az októberi döntés meghozatala előtt a környezetvédelmi minisztériumtól a kormány azt az infót kapta, hogy a Romsilva vállalatnál 200 lejben vásárolható a tűzifa köbmétere, úgyhogy ehhez valamilyen algoritmus szerint hozzácsapták a különböző költségeket (érdekes lenne tudni, hogy ezek is valóságok-e?), és így jött ki a dupla, azaz 400 lejes felső határ.

De most nagyon tisztességesen beismerik, hogy ez a számítás nem egészen felel meg a valóságnak, ezért aztán korrigálni fognak – ígéri

(Folytatás a 3. oldalon)

NOVEMBER

3., csütörtök

A Nap kel
7 óra 35 perckor,
lenyugszik
18 óra 19 perckor.
Az év 307. napja,
hátravan 58 nap.

IDŐJÁRÁS

Felhős égbolt, köd

Hőmérséklet

max. 14 °C

min. 6 °C

*Isten éltesse!

Ma GYŐZŐ, holnap KÁROLY napja. KÁROLY: lehet régi magyar személynév a Karulyból, amely turulmadarat jelent vagy a latin Carolus rövidülése, amely fiút jelöl.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2022. november 2.

1 EUR	4,9113
1 USD	4,9624
100 HUF	1,2044
1 g ARANY	264,0270

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Újabb fizetőparkolók

A Piacigazgatóság közli, hogy az október 27-i 378-as marosvásárhelyi helyi tanácsi határozat szerint a következő új parkolóhelyek a 2-es fizetési zónába kerültek: Călărașilor utca, a Maros-híd alatt, az ócskapiac előtt, illetve a Călărașilor utca folytatásában a Gyár utcáig. Továbbá a Bürger Albert köz – a turbinaárok és az Aranykakas között (a kerékpársávra tilos parkolni). Ugyanakkor szabaddá váltak a Szabadság utcában a vasúti átjáró és a Nicolae Bălcescu utca közötti szakaszon a parkolóhelyek.

Állami mezőgazdasági területet árulnak Fehéregyházán

Az állami ingatlanulajdont kezelő országos igazgatóság (ADS) november 7-én 10 órától versenytárgyaláson elad az egykori fehéregyházi Agroindustrialia Rt. tulajdonában lévő mezőgazdasági területből 75,72 hektár szántóföldet és 53,28 hektár nem mezőgazdasági területet. Az érdekelteknek a dokumentáció mellett részvételi díjként 52.674 lej garanciapénzt kell letétbe helyezniük. A részvételi szándékot legkésőbb november 7-én 9 óráig kell jelezni.

4 Run 4 Fun másodszor

November 5-én, szombaton másodjára szervezi meg a Somostetőn a Bioeel futóversenyt a Master Ski & Bike Club. A következő korcsoportokban lehet benevezni: rövid távon: 17-19/20-29/30-39/40-49/50-59/+60 év (nők, illetve férfiak), hosszú távon: 20-29/30-39/40-49/50-59/+60 év (nők, férfiak). Feliratkozás online a <https://4run4fun.ro/#Etapall> felületen vagy a helyszínen. Az említett elérhetőségen közzétették az útvonalakat ábrázoló térképet is, illetve a nevezési díjat is ezen keresztül lehet átutalni a szervezőknek.

Használt, jó állapotban lévő lábbelit gyűjtenek

A Divers Egyesület a Zurlu Alapítvánnyal használt, de jó állapotban levő lábbelit gyűjt, amit rászoruló gyerekeknek ajánl fel. Bármilyen méretű lábbelit átvesznek, leginkább a 28-as számútól felfelé, egészen a 40-es, 42-es méretűekig. Ezenkívül a téli lábbeli mellett meleg ruhaneműt, kabátot, dzsekit, nadrágot, pulóvert, zoknit, sapkát, kesztyűt, valamint egészségügyi, tisztálkodószereket is, mint fogkrém, fogkefe, szappan, sampon, tusfürdő is átvesznek az adományozóktól. Az adományokat az egyesület marosvásárhelyi székhelyére, az Avram Iancu utca 29. szám alá várják naponta délelőtt 10 – 12, délután 4 – 5 óra között, előzetes telefonos egyeztetés után. Az adományozásról a 0265-311-727-es telefonszámon vagy az office@divers.org.ro e-mail-címen lehet érdeklődni.

Szobrászati szalon Marosvásárhelyen

A Romániai Képzőművészek Szövetsége Marosvásárhelyi Fiókjának utóbbi években bevált gyakorlata szerint most a szobrászok állnak közönség elé. A megyeközponban és Maros megye más helységeiben markáns szobrászgye-niségek élnek, dolgoznak, bemutatkozásuk mindig maradandó élményt nyújt a művészetkedvelőknek. Mindenki alkotó korosztály képviselést magát, az Art Nouveau Galériában november 3-án, csütörtökön 18 órakor megnyíló kiállításon fém, kő, fa és más anyagból készült munkák egyaránt láthatók. Képzőművészek és méretes művek, formabontó kompozíciók és hagyományos megmintázott portrék, plakettek és köztéri szoboralkotások nyújtanak változatos látványt a nézőknek. A több mint félszáz művet Mana Bucur képzőművész és Nagy Miklós Kund művészeti író méltatja a megnyitón.

Hírszerkesztő: Vajda György

Olvasói panasz egy postásnő ellen

Aki nem tiszteli előfizetőinket

Egyik leghűségesebb olvasónk, a kebeleszentiványi Kimpian Jenő elkéseregettségében személyesen kereste fel szerkesztőségünket a mindennapjaiban fontos szerepet játszó Népújság rendszertelen kihordása miatt.

Nagy Székely Ildikó

A Népújságra a kezdetektől előfizető, 80 éves férfi jogosan érzi tarthatatlannak, hogy hetente egyszer, „csokorba gyűjtve” kapja kézhez a napi közérdekű tudnivalókról tájékoztató hivatott lapot. Panaszát az alábbiakban közöljük.

– A Jedd községért felelős postásnő, Fogarasi Juliánna, a korábbi postás menyee ellen egyre több a panasz a faluban. Nemcsak az újságot, a számlákat sem hozza ki időben. A tegnapi négy számlát kaptam tőle, és ha emiatt későn fizetem ki, a büntetés is engem terhel. A múlt héten öt újságot hozott egy nap, és ez folyamatosan így megy. Ha hetente kétszer jön, az már sok, olyankor érkezik, amikor éppen ráér, és ha szóvá teszem a mulasztást, szemtelenül válaszol. Az is előfordult már, hogy egyáltalán nem kaptam meg valamelyik lapszámot. A televízió- és rádiócsatornák heti műsora, ugye, mindig péntekenként jelenik meg. Ha a postásnő a következő hét csütörtökön hozza ki a pénteki lapszámot, akkor már le is járt a program. Amikor ezt szóvá teszem neki, a kicsi fizetésre panaszkodik, de ez nem lehet kifogás. Mondja meg a

felettesének, hogy adjon nagyobb bért, de amire mi előfizettünk, azt hozza ki rendszeresen. Ez nem megoldás, a rendellenes postaszolgáltatás miatt az előfizetők mind lemorzsolódnak. Rajtam kívül még egy megrendelő maradt a faluban, de ő három hónapja elhunyt. A mi falunkban többen is igényelnék a Népújságot, szívesen olvasnák a híreket és másféle írásokat is, de ha látják, hogy nem jön a postás, nem éri meg nekik megrendelni a lapot. Így vesz el a magyarság – összegzett olvasónk, akinek csak igazat adhatunk megállapításában, miszerint az áldatlan – korántsem új keletű – helyzet kialakulása miatt elsősorban a postaigazgatóság a felelős.

RENDEZVÉNYEK

Ötvenéves az erdélyi magyar orvos- és gyógyszerészképzés

November 4-én 18 órától az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztálya emlékülést tart a Ferenc József Tudományegyetem és utódja, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet alapító tiszteletére a Kultúrpalota kistermében. November 11-én pedig, a magyar tudomány ünnepe alkalmából a Kolozsvári Akadémiai Bizottság a Művészeti Egyetemen konferenciát szervez. A megnyitó-előadást Kollár László Péter akadémikus, az MTA főtitkára tartja „Az egyetem feladatáról”. Ezt követően három szakmai előadás hangzik el, és átadják a KAB tudományos díját, a színháztudományi szakbizottság könyvbemutatójára is sor kerül.

Iskoláink sorsa

November 8-án 18 órától a Bernády Házban, a Kemény Zsigmond Társaság keddi találkozásán Sárándi Tamás muzeológus a Bolyai líceum és a református kollégium épületeinek felújítása kapcsán a trianoni döntést követően kialakult oktatási helyzetről, a kommunista rendszer anyanyelvi oktatást elsorvasztó ténykedéseiről beszél az előke-reült kordokumentumok tükrében.

Jazzkoncert a Toldalagi-palotában

A Maros Megyei Múzeum szervezésében november 9-én, szerdán 19.30 órakor a marosvásárhelyi Toldalagi-palota belső udvarán, a néprajzi és népművészeti osztály székhelyén, a Jazz and Wine at the Museum (Jazz és bor a múzeumban) eseményorozat harmadik rendezvényén Harcsa Veronika énekes és Gyémánt Bálint gitáros lép fel. A műsor a nemrég megjelent About Time című album bemutatása egyben. Az új album dalai az életrajzokról, jelenünkről, az összefogás és kitartás erejéről szólnak. A lemezt a magyarországi nagyvárosok mellett Németországban, Hollandiában, Belgiumban és Erdélyben is bemutatják. A rendezvényen múzeumi belépőjeggyel lehet részt venni, amely felnőtteknek 12, diákoknak 3, nyugdíjasoknak 6 lejbe kerül. A helyek száma korlátozott, helyfoglalás a 0749-912-992-es telefonszámon vagy a pr@muzeulmures.ro e-mail-címen.

A szórványmagyarságról Segesváron

A szórvány napja előtt, november 7-én, hétfőn délután 6 órától a segesvári Gaudeamus Házban bemutatják Szucher Ervin Élő lelkek holt vidéke című kötetét. A romániai szórványmagyarság életével foglalkozó Végvárok omladozó falai sorozat 3. részét Ötvös József ny. református

esperes méltatja, aki a könyv szerzőjével az egyre többet érintő szórványsorsról beszélget. Az est házigazdája Jakabházi Béla.

Sinka balladái

November 8-án, kedden este 7 órától a Spectrum Színházban újra fellép Berecz András Kossuth-díjas énekes és mesemondó, aki Sinka István pásztoroköltő verseit foglalta nőtába Sinka ének című előadójátékban. Közreműködnek: ifj. Szerényi Béla (fúvolya, tárogató, dudu, citera), Szabó Dániel (cimbalom), Appelshoffer János (tánc). Előzetes foglalás a 0744-301-875 telefonszámon. A belépés ingyenes. A foglalt jegyeket a Spectrum Színház jegypénztáránál lehet kiváltani hétköznapokon 10 és 13 óra között vagy legkésőbb előadás előtt egy órával.

Bolond Istók a Spectrum Színházban

November 9-én, szerdán 18 órától a Petőfi-év tiszteletére készült különleges előadásra várják a pedagógiai líceum diákjait és tanárait. A produkcióban a költőóriás vándorszínház-korabeli, korai verselése, levelei, szerelmének és költészetének beteljesülése idejéből való és a forradalmi eszmékkel átfűtött hazafias versei hallhatók zenés, játékos formában. Rendező: Török Viola. A következő előadás 20-án, vasárnap délután 5 órától lesz.

Ki gyűjtött a katlan alá? – könyvbemutató

November 4-én, pénteken 18 órától a marosvásárhelyi, Bolyai téri Studium Hub előadótermében a Mentor könyvkiadó bemutatja Káli István Ki gyűjtött a katlan alá? című novelláskötetét. Az 1989 előtti világ történéseiből inspirálódott kötetéről a szerzővel Markó Béla beszélget.

Kerekerdő közepében

November 6-án, vasárnap 11 órától az Ariel Ifjúsági és Gyermekszínházban műsorra tűzik a Kerekerdő közepében című bábelőadást. A zenés történetet Zelk Zoltán meséi alapján állították össze. Szereplők: Cseke Péter, Dull János, dalszerző Cseke Péter, díszlet- és bábtervező Iszlai Erika. A tervező munkatársa Matei Emanuela, rendező Barabás Olga. Jegyfoglalás naponta 9-13 óra között a 740- 566-454-es telefonszámon vagy az anghieniko@gmail.com e-mail-címen.

Pálosokkal lehet beszélgetni

November 9-én, szerdán 18 órától Bátor Botond pálos és Jakabos Barnabás jezsuita szerzetessel lehet beszélgetni a szerzetességről, a hivatásról, a közösségről és egyéb témákról a Maros Megyei Múzeum marosvásárhelyi városi épületében a Pálosok című kiállítás apropóján.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.

TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.

FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.

Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasag.ro **E-mail:** nepujasag@e-nepujasag.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.

A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800069
ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Jogerőssé vált az Erdélyi Magyar Szövetség bírósági bejegyzése

Jogerőssé vált az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) és a Magyar Polgári Párt (MPP) fúziójával létrejött Erdélyi Magyar Szövetség (EMSZ) bírósági bejegyzése, és ezáltal megszűnt az EMSZ két alkotó pártja – jelentették be szerdán Kolozsváron az új politikai alakulat vezetői.

Mezei János, az EMSZ elnöke a nemzeti politikát egyesítő alakulatként mutatta be az új pártot. Emlékeztetett rá: 3 éves közeledési, egyeztetési folyamat vezetett a fúzióhoz, amelynek bejegyzését korábban elutasította a bíróság, ezért előről kellett kezdeni a folyamatot. A pártelnök tájékoztatása szerint az elsőfokú bírósági ítélet augusztus 24-én született meg, és november elsején vált jogerőssé. Azt is hozzátette: az EMSZ bejegyzése egyben a két alkotó párt megszűntét jelenti. Az EMSZ logója egyesíti a két megszűnő párt jelképeit: az MPP fenyoje az EMNP csillagának a közepére került.

Mezei János az új párt öttagú elnökségét is bemutatta: elnökhelyettesként Csomortányi István, alelnökként pedig Mosdóczi Vilmos, Sorbán Attila Örs és Toró T. Tibor segítik munkáját. Az új párt feladatának tekinti, hogy megadja a választás lehetőségét az erdélyi magyar embereknek, hiszen – mint fogalmazott –, a jelöltek versenyéből mindig a közösség nyer. Kijelentette: azt szeretnék megmutatni, hogy rátermett emberekkel a Romániai Magyar Demokrata Szövetségen (RMDSZ) kívül is lehet eredményeket felmutatni.

Csomortányi István elnökhelyettes szerint a pártok összeolvadása csak az erdélyi magyarságnak állt érdekében. Mint fogalmazott: a bukaresti román főhatalom sem szereti, ha az

erdélyi magyarságban összetartó politikai folyamatok mennek végbe, és az RMDSZ számára is hasznot hajtott, hogy az ellenzéke megosztott volt. Csomortányi az EMSZ küldetésének tartotta, hogy ne engedje tovább feldarabolódní az erdélyi magyar politikai közösséget. Úgy vélte azonban, hogy a választás lehetőségére szükség van, hiszen az erdélyi magyarság egy országnyi közösség, amely nem élhet egypártrendszeri körülmények között. Toró T. Tibor alelnök hozzátette: a kétpólusú erdélyi magyar politika időszaka kezdődik, de nem a pártok szabad versenye, hiszen az egységes román nemzetállami szemlélettel szemben kell a magyar érdeket képviselni.

„Rajtunk van a kényszer, hogy a versenynek és az együttműködésnek egy olyan elegyét tudjuk létrehozni, ahol a választás szabadsága sem sérül nagymértékben, de a román nemzetállami homogenizáló, jogtíró törekvésekkel szemben hatékonyan tudjunk fellépni” – fogalmazott a politikus.

Toró szerint az EMSZ az autonómia ügye iránt elkötelezett nemzeti táborot egyesíti, amely szemben is áll az RMDSZ-szel, de együttműködő partnere is „a bukaresti politikában otthonosan mozgó” szövetségnek.

Az MTI kérdésére a pártelnök elmondta: az elnökség mandátuma legfeljebb két évig tart. Már az elkövetkező hetekben megkezdődik a két párt helyi szervezeteinek egyesülési folyamata, és legkésőbb két éven belül kell összehívni azt a kongresszust, amely megválasztja majd a párt új vezetését. Mint elhangzott: az elnökség addig a szervezéspéítésre és a 2024-es önkormányzati választásokra való felkészülésre összpontosít. (MTI)

Moszkva ismét részt vesz a gabonaegyezmény végrehajtásában

Oroszország felújítja részvételét az isztambuli gabonamegállapodásban, mivel megfelelő biztonsági garanciát kapott – közölte szerdán az orosz védelmi minisztérium.

A tárca szerint „az ukrán fél hivatalos biztosítékot adott, hogy a tengeri humanitárius folyosót csak a fekete-tengeri kezdeményezés rendelkezéseivel összhangban fogják használni”. Kijev az ENSZ és Törökország közreműködésével szerdán juttatott el írásos garanciákat a Közös Koordinációs Központhoz arra vonatkozóan, hogy a fekete-tengeri gabonafolyosót és az ukrán kikötőket nem használja fel Oroszország elleni katonai akciókra. A gabonamegállapodásban való részvételét a hét végén függesztette fel Moszkva, miután Szevasztopolnál szombaton légi és tengeri dróntámadás érte az orosz flotta ha-

jóit és civil tengeri szállítóeszközöket. Az orosz védelmi minisztérium szerint a támadást az ukrán fegyveres erők hajtották végre, brit segédlettel.

Az isztambuli megállapodás augusztus 1-jén lépett hatályba, miután július végén Oroszország, Ukrajna, Törökország és az ENSZ képviselői aláírtak két dokumentumcsomagot. Az első memorandum az ENSZ kötelezettségvállalásáról szolt az orosz műtrágya és mezőgazdasági termékek világgpiaci exportjára vonatkozó korlátozások feloldására. A második meghatározta azt az eljárást, amelynek betartása mellett az ukrán gabona a fekete-tengeri kikötőkből humanitárius folyosókon keresztül, kötelező ellenőrzéssel elszállítható. A megállapodás aláíró felek szerint a csomag célja a globális élelmiszebiztonság szavatolása. (MTI)

Az egyéni szenvedélyről

Ha tárgyilagosan meg akarom állapítani magamról, miféle szenvedélyek rabságába estem, akkor a munkamánián kívül, mely viszonylag és bizonyos környezeti ártalmak folyamánaként bocsánatos bűnnek, vétéknek számít, másokat viszont módfelelt idegesít, és utálkozásuknak alkalomadtán hangot is adnak, nos, minnek szaporitanám a szót: játékszenvedélyem elég nyilvánvaló család körében.

Nem szoktam a törzs spórolt, összekuporgatott pénzét, vagyonkáját, tehenét, gulyáját, ménesét, földjét, kastélyát, ékszerét és értékpapírjait, valamint más hasznos miegymásait a kaszinóba vinni, holott kicsiny városunkban már újra felmagzott a rendszerváltást követő első években, a grundolás korszakában, mikor a vagyonok újraalapozása folyt, és a kapitalisztikus ösztönök kitértek még azokból is, akik addig szeliden bambultak, a gazdaság-társadalom-kultúra árkaiban és üresjáraiban vesztegeltek, vagy tolták-tologatták egykedvűen a szocializmus szekerét, vezették traktorait és dömpereit szakértelem vagy lelkesedés híján, azonnal vállalkozni kezdtek, mozik, intézmények, gyárak szüntek meg, helyettük játékbarkangok nyíltak, ahol a szerzési és nyereségvágyból elkövetett vagyonzarolás méltó kifutópályát nyerhetett. A józan ész pedig vesztébe roham.

A kaszinókat messziről elkerültem, szerencségeikkel soha nem próbálkoztam, nem hajigáltam marékszám a pénzerméket nyerő-vesztő automatákba. Biztos voltam, hogy nekem soha nem jön ki a három piros cseresznye. Inkább bekaptam a piacon, amíg az árusok kilónyit mértek kosárkámba. (Miből az is kitetszik, hogy régebbi ózdkodásom cáfolataként ma már szeretek a piacra járni.)

Más szenvedélyek sem kísértettek meg sokáig vagy soha. Gondolnék az alkoholfüggőségre, ámbátor ismertem addiktológusokat, akik azt addiktálták, hogy soha ne igyál többet naponta egy-két pohárnál. Kerüld a töménytet, inkább igyál bort, melyből az orvosok tanácsára magas vérnyomás csökkentésére a vörösbort sokkal hasznosabb, mint a fehér, miközben a somelier-hajlamokkal felszerszámozott utódom egyre okított a borivás előszertartásaira (kidugaszolás, pince- és szobahőmérsékleti ingadozások kivédése, palackovás, szelöltetés, pohárban megforgatás, a boroskupa ünnepélyes (ál)szakértői megemlése az ablak/nap világosságá felé, megfigyelendő a bor testessége, bukés aromája, és más önológiai műszavak helytelen használata, csettintés nyelvvel és cuppantás ajkakkal stb.).

A dohányzásról sikerült leszoknom, amit testsúlyomnak az évekkel arányos gyors gyarapodása demonstrál, és a kísérőjelenségként fellépő lassúdad járás, fáradás. Óvakodás a

hegytől, kaptatótól, meredektől, lépcsőtől, mászófaltól, Somostetőtől, világitótoronytól és Himalájától (vagy Kárpátoktól, Alpoktól, Kordilleráktól).

Kicsapongás, mondén éjszakai lump életmód már nem illik hozzám, legfennebb annak irodalmi lecsapódása kelt élvezetet e sorok írójában, vagy filmes látványként izlelhető mértékkel és távol a kiskorúaktól.

De marad ám a veszélytelennek hitt számítógépes játékok végtelenje. A gép programja percenként kínál mindenféle játékokat, társast és a pasziánsz tartományába tartozókat. És midőn játszani kezdek, a napi feladatok lezárása után, egy-egy jól végzett munka önjutalmául, akkor arra gondolok, hogy anyám

ugyanilyen szenvedéllyel vetett kártyát, megtudni, hogyan remekeltünk egyetemi vizsgáinkon, apánknak sikerül-e kiváltania nehézség nélkül a vámosok alpári játszmáit, kikerülve azt a vérnyomáscsökkentő gyógyszeresomagot, amit H. meg M. és L. bácsi küldött Frankfurtból, Aachenből, Haijából, Párizsból vagy Pontederából, Bergenből és New Yorkból, ahol rokonaink és barátaink éltek, akik ezekhez a gyógyszerekhez viszonylag könnyen hozzájutottak, és ugyancsak kártyát vetett arra nézve, hogy mikor bukik meg a rendszer, ez utóbbit különben a Szabad Európa Rádiótól is elvárta, nem csupán a magyar kártya Tell Vilmosától és a Kuoni pástortól. (Magyarázat gyanánt hozzáténném Wikitől, a pedáns peditától kölcsönözve, hogy „a magyar kártya, más néven Tell-kártya 32 vagy 36 lapos kártyatípus, a legismertebb magyar kártyajátékok eszköze, Schneider József pesti kártyafestő 1836-os találmánya, mely Friedrich Schiller Tell Vilmos című, nagy sikerű, 1804-ben megjelent színdarabja alapján készült. Magyarországon és a német nyelvterületen a legelterjedtebb, Európa jelentős részén a francia kártya után a legkedveltebb játékkártyatípus, azonban a világon a legnépszerűbb kártyajátékok nagy részét – öszinte sajnálatunkra – ez utóbival, és nem magyar kártyával játsszák”). Sajnos nem érhették meg a bukást. De bizonyos, hogy nem így képzelték.

Mentségemre szolgáljon (!), hogy nekem a játékok logikája, bukfeneci, cselei, akadályai, talányai tetszenek, a sorozatok kirakásának kunsztjait tanulmányozom, miközben sejttem, hogy elemi matematikai tudással sokkal könnyebb volna, és simábban lehetnék sikeres, de mit tegyek, ha egyszer környezetem, felmenőim és elnéző iskolamestereim felmentettek a matek és mértan kötelezettsége alól, tulajdonképpen megbocsátó mosoly kíséretében dobtak a mély vízbe. Úszni kellett. Tisztában voltam vele, mert sokszor hangoztattam, hogy a műltfaggatás lesz a szenvedélyem. Legalább ebben nem csalódtak személyemmel kapcsolatban.

Ország – világ

A sportminisztert menesztené Tanasá

Novák Károly Eduárd sportminiszter menesztését kéri Nicolae Ciucă miniszterelnöktől a Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) képviselője, amiért a tárca vezető „az állam hivatalos nyelvétől eltérő nyelven” közölt közérdeklő információkat. Dan Tanasá szerdai sajtótájékoztatóján „igen súlyos incidensnek” nevezte, hogy Novák Károly Eduárd „az állam hivatalos nyelvétől eltérő nyelven” nyilatkozott a kormány nevében. „A sportminiszter gesztusa, hogy a hivatalos államnnyelvtől eltérő nyelven kommunikál nyilvánosan, és a hivatalos nyelven feliratozza a mondanivalóját, példátlan provokációnak számít” – fogalmazott az AUR politikusa. Tanasá hozzátette, az ország színeiben több érmet szerző sportolóként tisztelik Novákot, miniszteri minőségében azonban „csak egy busánis RMDSZ-es politrukának, közönséges provokátornak” bizonyult, ezért a leváltását követelik a kormányfőtől. „Novák Eduárd lehet továbbra is a Román Kerékpáros-szövetség elnöke, lehet nagyon jó edző, miniszterként azonban megmutatta a korlátait” – vélekedett. (Agerpres)

Unió pénz 16 milliárd lej értékben

Sorin Grindeanu szállításiügyi miniszter és kormányfőhelyettes kijelentette, hogy idén több mint 16 milliárd lej értékben írt alá európai finanszírozású szerződéseket az általa vezetett minisztérium. A tárca vezető hangsúlyozta, az idén leszerződött összeg négyszer nagyobb a 2021-ben regisztrált 4,6 milliárd lejnél. Véleménye szerint az elmúlt években nem zajlott a megfelelő ritmusban az európai pénzek lehívása, de emiatt nem akar senkit hibáztatni, „mert ez nem olyan dolog, amiért egyetlen személy hibáztatható”. Leszögezte azonban, hogy mindenképpen fel kell gyorsítani a lehívások ütemét, ehhez pedig szerződések aláírására van szükség. Grindeanu a Nagyszeben – Pitești autópályát említette példaként, amelynek megépítéséről már 30 éve beszélnek, azonban az elmúlt évben végre előrelépés is történt, aláírták a hegyeken átvezető nehéz szakaszok megépítésére a szerződéseket. (Agerpres)

Pénzszállító kocsit raboltak ki

A lakosság segítségét kéri az Ilfov megyei rendőr-főkapitányság annak a 30 éves férfinak a kézre kerítéséhez, akit azzal gyanúsítanak, hogy ellopott egy zsákot 278 ezer lejrel a Román Posta egyik autójából Chiajna településen. A rendőrség felhívta a lakosság figyelmét, hogy ha vannak információik a gyanúsítottól, hívják a 112-es egységes segélyhívó számot, az Ilfov megyei rendőrséget vagy a legközelebbi rendőrsőt. Kedd délben a Román Posta egyik pénzszállító furgonjának sofőre jelentette, hogy miközben egy chiajnai utcában várakozott, eltűnt a járműből egy összesen 278 ezer lej tartalmazó zsák. A gyanú szerint a sofőr kísérője lopta el a pénzt, aki maga is a Román Posta alkalmazottja. A rendőrség lopás gyanúja miatt nyomozást indított az ügyben. (Agerpres)

Közel 3 millió ukrán állampolgár érkezett Romániába

Összesen mintegy 150.400 román és külföldi állampolgár lépte át Románia államhatárát az elmúlt 24 órában a be- és kilépőoldalon, több mint 42 ezer járművel – tájékoztatott szerdán a határrendészet. A közlemény szerint a belépőoldalon 65.857 személy jelentkezett ellenőrzésre, közülük 7516-an ukrán állampolgárok voltak. Február 10-étől kedd éjfélig 2.729.633 ukrán állampolgár érkezett Romániába. A közlemény szerint az elmúlt 24 órában 43 törvényszegést állapítottak meg a határrendészek, ebből 19 bűncselekmény, 24 szabálysértés volt. A kirótt bírságok összege meghaladja a 30.800 lejt. Ugyanakkor nem engedtek be az országba kilenc külföldi állampolgárt, mert nem tettek eleget a belépési feltételeknek, 14 román állampolgárt pedig, a törvényi előírásokra hivatkozva, különböző okokból nem engedtek ki Romániából. (Agerpres)

(E)számolások

(Folytatás az 1. oldalról)

Ciucă. Pedig, enyhe túlzással mondvá, elég lett volna megkérdezni a 3 millió háztartás valamelyikét, rögtön kiderült volna, hogy rossz úton jár a kormány. Mindenesetre elgondolkodtató, hogy ha egy ilyen egyszerű tűzifaárkorlát-ügyben ekkorát lehet tévedni, akkor hogyan áll össze egy országos költségvetés, egy energiaárkorlát stb?

Mint ahogy – kissé eltávolodva a tűzifaügytől – azon is lehet morfondirozni, hogy ha a közegészségügy, illetve a kórházmenedzserek eddig sem jelentették le a kórházi fertőzések valós arányát, mint ahogy ezt maga a tárca vezető is elismerte, hogyan tennék meg azt követően, hogy a menedzsment teljesítménykritériumai közé emelnek be a kórházi fertőzések lejelentését, és azok mértékétől függően értékelnek a menedzser tevékenységét? Ez lenne a nagy terv a kórházi fertőzések felszámolására? Büntetés helyett jutalmazással bátorítanak a kórházvezetőket az igazmondásra. Csakhogy mindaddig, amíg az intézményvezetőnek nincsenek hatékony eszközei a valós fertőzési ráta megállapítására (például szakemberek, laboratórium), szinte borítékolható, hogy az eredmény továbbra is a kozmetikázott adattovábbítás lesz.

Kontár vagy megvalósítható tervek?!

(Folytatás az 1. oldalról)

Előkerült a Maroson átívelő új híd építési terve, amely újra sok elmentmondást szült. A jelenlegi Maros-hídon való átkelés gondja a tanév közben megnövekedett forgalom miatt nem új keletű.

Az utóbbi évtizedekben gombamód szaporodtak a lakóházak az Egyesülés negyed külterületein is, a beruházók az anyagi haszon mellett annyit tettek, hogy egy aszfalt-sávval a főúthoz csatolták a lakótelepeket. Esetenként még annyit sem, némely új utcát le sem aszfaltoltak, a lakók pedig a jelenlegi helyi tanácstól és polgármestertől kérik számon azokat a hiányosságokat, amelyek 5–15 éve léteznek. A kérdés a legtöbb esetben, hogy ki és miért, milyen feltételekkel engedélyezte a beruházóknak vagy a magánszemélyeknek az építkezéseket? A megnövekedett közúti forgalommal ugyanis eleve számolni kellett volna.

Egy október 10-i közlemény értelmében aláírták az Egyesülés negyed három új utcájának kivitelezési szerződését. Az első szakasz 1800 méter hosszú lenne, amely a marosszentannai Virág

utcát kötné össze a marosszentkirályi Delureni utcával a Szabadi út kereszteződésben épülő újabb körforgalommal. A második szakasz az Alsóforduló utca és a Hídvég utca között található. A harmadik szakasz az első szakaszt a Hídvég utcával köti össze. A projekt becsült értéke egymillió lej héával együtt.

Mivel a terelőútnak mondott terv nagymértékben Marosszentannát érintené, *Dumitru Moldovan* polgármestert megkérdeztük, miként befolyásolja a közösség életét a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal által közzétett útépitési projekt. A községvezető kifejtette, hogy nem életképes annak az útnak a terve, amely Marosszentannán a Virág utcából indulna, magánterületeket szelne át, és a Szabadi úti Penny Market előtti körforgalomtól ötvenméternyire egy újabb körforgalmat alakítanának ki.

A polgármester szerint ez egyáltalán nem oldaná meg a jelenlegi járműforgalmi gondokat. Annak az elképzelésnek, hogy Marosvásárhelyről, a November 7. negyedből a forgalmat Marosszentannára és a Szabadi útra tereljék, sok értelme

nincs. Egy hasonló tervnél, amikor egy forgalmas útszakaszt terveznek egy község területére, mindelelőtt az illető közösséget kellene megkérdezni. Ha terelőútban gondolkodnak, az semmiképp sem két településen, házak között kellene áthaladjon, növelve a zaj- és környezetszennyezést, nem beszélve arról, hogy területi kisajátításokra is sor kerülne. Nem úgy kell egyesek gondját megoldani, hogy abból másoknak hátránya származzon. Számtalan más lehetőség van, amellyel a település mellett haladhatna el a terelőút, anélkül, hogy átvágná a községet, erről a helyszínen tájékozódhatnak a szakemberek. „Hajlandók vagyunk a párbeszédre, az év elején az alpolgármesterrel felkerestük Marosvásárhely polgármesterét, de úgy tűnt, meg vannak győződve arról, hogy az a leporolt, 2008-as terv életképes. Amennyiben Marosszentanna község területén szeretnék átvinni a forgalmat, az önkormányzat kell feltételeket szabjon annak érdekében, hogy a község lakossága semmiképp se szenvedjen kárt” – hangsúlyozta *Dumitru Moldovan*, a község elöljárója.

A Szabadi utat átvágná

Fotó: Nagy Tibor

Adalékok a „Hol sírjaink domborulnak” című jegyzethez

Felkereste szerkesztőségünket a lapunkban október 31-én a marosvásárhelyi református temetőben tett látogatás után megjelent, „Hol sírjaink domborulnak” című jegyzettel kapcsolatosan Nemes István temetőgondnok, aki kiegészítette az írást. Elmondta, mintegy 7000 sír szerepel a nyilvántartásukban, ezek közül alig 3%-ra (mintegy 200 sírra) került sárga szalagos figyelmeztetés, hogy „lejár” a kiváltási határidő. Az esetek többségében olyan sírokról van szó, amelyekben olyanok nyugszanak, akiknek a hozzátartozói távoli országokba vándoroltak ki, és nagyon ritkán, vagy már egyáltalán nem járnak haza. A felhívást követően nagy részük itthon maradt rokonaik, barátaik segítségével törleszti az adósságot a temetővel szemben, így lekerülnek a szalagok a sírokról.

Jelenleg 20 évre lehet megváltani az örök nyughelyet, ami elfogadható időszak, főleg azoknak, akik nem tudnak ezzel foglalkozni.

Sokan csak évente egyszer, halottak napján jönnek el szeretteik sírjához. Ezt igazolja az is, hogy ilyenkor több szemét gyűl össze, hiszen sokan ilyenkor veszik le az egy évvel ezelőtt elhelyezett virágokat.

A cinterem mögötti tárolóval kapcsolatban elmondta, elődei hagyták hátra ezt az állapotot. Az ott levő sírköveket már nem használják, több közülük tönkrement, értékesíteni szeretnék, hogy az új tulajdonos esetleg felújíthassa és elhelyezhesse szeretteinek sírján. Szándékukban áll a történelmi lapidárium bővítése is. Arra is emlékeztetett, hogy Kálmán Attila történész és gróf Teleki Kálmán a Múzeumok éjszakája rendezvény-sorozatán vállaltak történelmi temetőtúrát, ahol több ismert személyiség, egykori főúri család tagjáról megemlékeztek. Ennek kapcsán is szándékukban áll az általunk említett kiadványt bővített formában kiadni, keresik ennek a módját. (vagy)

43,6 millió euróból korszerűsítik a kolozsvári repülőteret

Kezdődhet a kolozsvári Avram Iancu nemzetközi repülőtér korszerűsítése, miután aláírták az erről szóló két, összesen 43,6 millió euró értékű projekt finanszírozási szerződését – jelentette be szerdán Facebook-oldalán a szállításiügyi miniszter.

Sorin Grindeanu bejegyzése szerint a fejlesztés az utasok és a repülőtér biztonságának növelését szolgálja.

A projekteket az Európai Unió regionális fejlesztési alapjából fi-

nanszírozzák, a munkálatokat 2023-ban be kell fejezni.

Az egyik projekt keretében fém-detektoros berendezésekkel és kapukkal, robbanóanyag-felderítő és átvilágító berendezésekkel, valamint személyellenőrző rendszerrel szerelik fel a repülőteret. A projekt értéke 7,6 millió euró.

Emellett 36 millió euróból a repülőtéri biztonságot szolgáló többfunkciós eszközöket, például a guminyomokat eltávolító berendezést és egy mobil LED-es reflektort szereznek be. (Agerpres)

Két Maros megyei településen jelent meg a sertéspestis A hatóság karantént vezetett be

Sáromberkén és Marosszentgyörgyön felütötte fejét a sertéspestis, annak ellenére, hogy az idén Maros megyében nem voltak nagy gondok. Mindössze öt esettel számoltak, elszórtan, kisebb góccokban. Most két nap alatt két gócpont alakult ki. A betegség, a sertéspestises fertőzés sohasem jön jókor, de most, ünnepek előtt végképp nem – tájékoztatott dr. Kincses Sándor, a Maros Megyei Állategészségügyi Igazgatóság igazgatója.

Mezey Sarolta

– Sáromberkén egy állományból öt közül egy egyed elhullott, a kollégák kedden behozták a mintákat, pozitív lett a vizsgálat eredménye. Hogy honnan jelent meg a betegség, nem tudjuk. Több feltételezés van: a gazda lucernával etette az állatokat, lehet, hogy beteg vaddisznók fertőzték meg a lucernát, elterjesztették a vírust. Másik lehetőség, hogy a gazda disznót vágni jár, esetleg ő vitte haza a vírust ruhájával, cipőjével, szerszámjával.

– Marosszentgyörgyön mi a helyzet?

– Ott is megbetegedett és elhullt egy sertés, ezt szerdán vizsgáltuk be, ez is pozitív lett. A szentgyörgyi gazdának sokkal nagyobb az állomány, 38 egyedtel számol. Ezek között van malac is, disznó is. Kettőt egy hónapja vásárolt egy Szeben megyei farmról. Nem tudjuk, milyen körülmények között szállították az állatokat. A probléma az,

hogy a sertések nem a gazdánál vannak, kinn tartják őket a mezőn, ahol vagy van kerítés, vagy nincs. Tehát a fertőzési veszély ott is fennáll.

– Mi történik azokkal az egyedekkel, amelyek a fertőzött állatokkal egy gazdaságban találhatók?

– Szerdán a kollégák kiszálltak Sáromberkére, a maradék négy sertést leölték. A leölt állatokat elszállítják a hulladék szállító, és megsemmisítik. Ezután fertőtleníttük a helyet. Ez történik Marosszentgyörgyön is. Két biztonsági zónát alakítunk ki, egy három kilométeres körzetet és egy tíz kilométeres. A három kilométeresbe négy-öt falu esik bele, a tíz kilométeresbe több mint harminc. A kollégák ezekben a zónákban felleltározták az állományt, a három kilométeres zónában klinikai vizsgálatot végeznek, megnézik, hogy van-e elhullás. A három kilométeres körzetben 30 napon belül bizonyos számú minta-

vételt kell végezni, ha az eredmények negatívak lesznek, akkor 30 nap múlva, december 2-ától le lehet zárni a gócot, ha nem jelenik meg ez idő alatt újabb góc! A 30 napon belül a tíz kilométeres körzetben nem szabad a disznókat szállítani.

– Melyek azok a falvak, amelyek beleesnek a három kilométeres körzetbe?

– Az első gócpont esetében Sáromberke, Marossárpatak és Erdőszengyel, a második góc esetében

pedig Marosszentgyörgy, Várhegy és Udvarfalva.

– Ez nagyon rosszkor, ünnepek előtt jött a gazdáknak, amikor rövidesen kezdődne a disznóvágások.

– Rosszkor jött, de nagyon sokszor elmondtuk, figyeljenek oda, honnan vesznek állatot, ne adjanak nekik frissen betakarított takarmányt, tartsák az állatokat bezárva. Egyes gazdák nem hallgatják ezt meg. Amikor elkezdődik a „disznómozgás”, a vágás, akkor felüti a fejét a baj.

– Kárpótlást kapnak-e a gazdák?

– Ha a bizottság úgy értékeli,

Fotó: Vajda György (archív)

hogy a gazdák betartották a szabályokat, az állatok rendben voltak, be voltak kerítve, akkor igen. Ha nem, akkor nekik kell megtéríteni bizonyos költségeket.

– Hogyan lehetne elkerülni az ilyen helyzeteket?

– Az állattartási jogszabályt kell megváltoztatni. Meg kell határozni, hogy mennyi disznót tarthatnak a háztáji gazdaságban saját fogyasztásra. A marosszentgyörgyi gazdának 38 disznója van, kérdésem, melyik család fogyaszt el ennyit? Eladásra nevelik, veszik-adják, s ebből adódnak a problémák. Az élő állatokat szállítják, de három éve a rendőrség még egy szállítót sem „kapott el” az utakon. Nincs kellő együttműködés az intézmények között!

– A közelmúltban Temes és Iasi megyei farmokon ütötte fel a fejét a sertéspestis, ott mi volt az eljárás?

– Öt éve beszélünk a betegségről, s mégis egy helyben topogunk. Több mint százezer disznót öltek meg. Ezeket meg kellett semmisíteni, mert az állam nem dolgozott ki egy stratégiát. Az állományból csak pár darab volt beteg, a többi egészséges! Ezeket értékesíteni lehetett volna, hőkezeléssel konzervet lehetett volna készíteni. Ehelyett százezer disznót „dobtak ki” egy hét alatt! – fogalmazott dr. Kincses Sándor.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Rákellenes terv: jó, hogy van, de segít-e a betegeken?

Romániában a legmagasabb a megelőzhető rákos elhalálozások száma

Október közepén hagyta jóvá a képviselőház az országos rákellenes tervet, amely a következő hét évben a rákos megbetegedések megelőzésére, illetve leküzdésére irányuló intézkedések alapjául szolgál. Míg az európai rákellenes terv egyértelműen kimondja, hogy négy nagy területre kell fókuszálni a daganatos betegek ellátása terén: a megelőzésre, a korai felismerésre és diagnózisra, a kezelésre, illetve az életminőség és a túlélési esélyek javítására, és az európai dokumentumban ugyanakkora hangsúlyt fektetnek e négy területre, ez sajnos a romániai rákellenes tervről nem mondható el – véli dr. Dégi László Csaba egyetemi docens, a Nemzetközi Pszichoonkológiai Társaság és az Európai Rákszervezet igazgatója, akivel az országos rákellenes terv jelentőségéről, illetve annak hiányosságairól beszélgettünk.

Menyhárt Borbála

– Nemrég fogadták el az országos rákellenes tervet Romániában. Miért volt erre szükség? Hogyan látja, melyek ennek az előnyei, a gyakorlatban miként segíti majd a daganatos betegek mindennapjait?

– Egyrészt azért volt erre szükség, mivel – annak ellenére, hogy az egészségügyi rendszernek a működtetése az egyes tagállamok feladata –, uniós szinten már a járványhelyzet előtt nyilvánvalóvá vált, hogy vannak olyan egészségügyi területek, amelyek összefogást, közös akciótervet igényelnek, és ezek között talán az első és legfontosabb a daganatos megbetegedések kérdése. A világjárvány idején még egyértelműbbé vált az, hogy a daganatos megbetegedés olyan szerteágazó és olyan sokak életére hatással lévő jelenség Európa-szerte, hogy szükséges egy európai szintű akcióterv, aminek az eredményeképpen 2021. február 4-én bemutatották az európai rákellenes tervet. Ez tulajdonképpen az első olyan dokumentum, amely keretbe helyezi azt, hogy a 21. században hogyan kell viszonyuljunk a daganatos betegségekhez. Ebben fogalmazódik meg először az, hogy a daganatos betegség nem csupán orvosi kérdés, hanem egy közösségi probléma, és a legfontosabb üzenet, hogy ez egy közös európai kérdés, amire közös válasz, közös megoldás is kell szülessen. Tulajdonképpen az európai rákellenes terv egyfajta nyomatékosítása volt ennek, elvárva a saját országos rákellenes tervvel még nem rendelkező tagállamoktól, hogy ezt kidolgozzák, bátorítva őket erre. Illetve, ami nagyon fontos: megfelelő európai finanszírozást is biztosítanak ehhez, 4 milliárd eurót költenek majd az egyes intézkedések kivitelezésére. Ez a probléma már meghaladta azt a szintet, amikor elszigetelt orvosi jelenségeként kezeljük, ami azt is jelenti, hogy az egyes európai társadalmaknak a munkaerőpiacára is hatással van, tehát nagyon fontos gazdasági, társadalmi kérdés is.

Az országos tervvel kapcsolatban nagyon fontos kiemelni, hogy az európai rákellenes tervvel összhangban ki kell dolgozni azt a bizonyos hálózatot, amely mindent átfogó onkológiai központok létrehozására vonatkozik, azaz országunkban minden 2,5 millió lakosra számítva meg kell szervezni egy komprehenzív onkológiai ellátóközpontot, ami azt jelenti, hogy ebben a központban a betegek orvosi, pszichológiai, szociális és munkaerőpiacra való visszailleszkedéssel kapcsolatos problémáira is próbálnak választ adni. Ezeknek a központoknak a lényege, hogy egy helyen, humánus körülmények között orvosi, pszichológiai és szociális ellátásban részesüljenek a betegek, a cél a túlélés

megtervezése. A mindennapokban ez növeli a beteg életminőségét és a daganatos túlélés esélyeit.

– Melyek az országos terv hiányosságai, mi az, ami kimaradt belőle, holott fontos lenne a betegek szempontjából?

– Szándék szintjén a terv nem rossz, a szakvak szintjén azonban azt mondanám, hogy kulcsszavakból indul ki, nincs valós tartalom amögött, amit leírnak benne, nem lehet tudni, hogy áll majd össze, de várjuk január 1-től számított 180 napon belül azt a módszertani dokumentációt, aminek a kivitelezésben óriási szerepe lesz. Kulcsszavak szintjén azt mondanám, elég sok mindent tartalmaz a terv, ellenben nagyon veszélyesek azok a szavak, amelyek alaptalan ígéretéseket tartalmaznak, de fontosak a beteg szempontjából, hiszen a remény fenntartása az onkológiai betegeknél kritikus fontosságú. Ha Romániában hivatalosan nem létezik pszichoonkológusi szakma, ha nincs egy hálózatunk, ahol lelki és szociális segítséget nyújtunk szociális munkások és pszichológusok segítségével a daganatos betegségek által érintett embereknek, akkor igen veszélyes azt állítani, hogy ők január elsejétől igényelhetik ezeket a szolgáltatásokat. Ez egy nagyon komoly hiányossága a tervnek, akárcsak a prevenció rész megtervezése, hiszen összeolvasztanak bizonyos dolgokat, amelyek szakmai szempontból külön kategóriákat képviselnek. Például a prioritások között a pszichoonkológiát, az onkofertilitást és a táplálkozást egy kategóriában emlegetik, ami nem felel meg a szakmai megítélésnek. Tehát a hiányosságokat első-

sorban az alaptalan ígéretések jelentik, illetve az, hogy nem tulajdonítanak azonos fontosságot az európai rákellenes tervben szereplő négy területnek: a megelőzésnek, a korai felismerésnek, a diagnózisnak és a kezelésnek, valamint az életminőségnek, amelyek egyforma fajsúllyal jelennek meg az európai dokumentumban. Ami még óriási hiányossága a tervnek, az a családorvosi hálózat bevonásának az elmaradása, hiszen a mindennapokban a daganatos betegek többsége kevés időt tölt az onkológiákon, a legnagyobb mértékben a családorvosi hálózatot veszik igénybe.

– Románia köztudottan rosszul áll a rákos megbetegedésekre vonatkozó statisztikák terén. Hogyan állunk a megelőzéssel például a nyugati államokhoz viszonyítva?

kockázati tényezőnek, hanem a szájüregdaganat, illetve a belső szerveket érintő daganatok kialakulásában is szerepet játszik. Ennek ellenére a legfrissebb, 2021-es statisztikák szerint Románia lakosságának a 30 százaléka dohányzik, ami jóval meghaladja a 23 százalékos uniós átlagot. És sajnos az országban növekedett a dohányosok száma, 2014-hez képest 1 százalékkal, 2017-hez képest pedig 2 százalékkal a teljes népességhez viszonyítva, és ez az egyik legmagasabb jelenleg az unióban, tehát óriási szükség lenne prevenció programokra, rendszeres szűrővizsgálatokra. Az országos rákellenes terv ezen a téren hozna ugyan javulást, de amennyiben a szűrőprogramokat nem tudjuk országos szintre kiterjeszteni, akkor tulajdonképpen nemigen van értelme, hiszen a négy kiemelt terület, amelyeket fent említettünk, összefügg, ha egyik hiányzik, a másik nem tud jól működni. A megelőzés korai felismeréshez vezet, a korai felismerés egy jobb diagnózishoz, hatékonyabb, biztatóbb kezeléshez, és mindezek az életminőség megtartásához és a túléléshez fognak vezetni.

– A romániai onkológiai központokban ma részesülnek-e pszichoszociális ellátásban a rákos betegek, van-e lehetőségük például magyarul elbeszélgetni egy pszichológussal? Az országos rákellenes tervbe bekerült-e végre az ellátásnak eme vetülete?

– A tervbe bekerült végre az ellátásnak ezen vetülete is, de jelenleg csupán szórványosan vannak ilyen szolgáltatások, ország-szerte egy kicsoportnyi ember van, akik pszichológusként tapasztalattal rendelkeznek ezen a téren, és segítséget tudnának nyújtani a pszichoszociális igények ellátásában. Magyar nyelvű segítőt sokkal nehezebb találni, még Kolozsváron is alig. Ott például a felnőttek onkológián egy pszichológusnő van, aki román anyanyelvű, illetve a hematológián egy magyar anyanyelvű pszichológus dolgozik, akiknek több ezer potenciális beteget kellene ellátniuk, ami szinte lehetetlen. Az országos rákellenes tervben csupán megemlítik, hogy 2023-ban majd tartanak az orvosi egyetemeken kurzusokat az orvosoknak pszichoonkológia témában, ami nagyszerű, de akkor hogyan fogják a terv szerint január 1-től a medikális, pszichoszociális kezelést elkezdeni a daganatos betegek?

– A nyáron röppent fel a hír, hogy egy országosra tervezett hálózat részeként Marosvásárhely egyike azoknak a központoknak, ahol kísérleti jelleggel elindítják a beteg otthonában történő palliációs ellátást. Jelenleg Romániában működik-e palliatív ellátás az állami szférában, vagy kizárólag magán egészségügyi központok biztosítanak ilyen szolgáltatást, így ezek csupán a betegek egy kis része számára elérhetők?

A szóban forgó rákellenes terv hoz-e javulást ezen a téren?

– Így van, sajnos nagyon rosszul állunk, mi több, Romániának nincsen országos rákregisztere, ami azt jelenti, hogy a statisztikák sem lehetnek teljesen valóságok. De így is Romániában 2020-ban közel százezer új daganatos megbetegedést jegyeztek, és ebben az évben több mint 54 ezer személy halálát okozta a rák. Az EU országai közül Romániában a legnagyobb, 2,5-szer magasabb azoknak a haláleseteknek az aránya, amelyek a betegség időben való észlelése és kezelése esetében elkerülhetők lettek volna. Ez azt jelenti, hogy sokkal hangsúlyosabban fel kellene hívni a lakosság figyelmét az onkológiai kockázati tényezőkre, a korai felismerés lényegére. A méhnyakrákban való elhalálozási arány az Európai Unióban belül nálunk a legmagasabb, annak ellenére, hogy ez a leginkább megelőzhető rákos megbetegedések közé tartozik, szinte százszázalékosan megelőzhető rendszeres szűréssel. Hasonlóképpen a tüdő-, szájüreg-, nyelőcsőrák kilencven százaléka, a bőrrák és a gyomorrák 75 százaléka is megelőzhető lenne a szűrővizsgálatok kiterjesztésével.

Ugyanakkor tudni kell, hogy a dohányzás nemcsak a tüdőrák kapcsán számít kiemelt

– Sajnos ez az egyenlőtlenség általában jellemző a daganatos ellátásra, hiszen nem mindenki tudja megfizetni a magán onkológiai ellátásban fellelhető szolgáltatásokat. Bár lassan két éve mindenki fordulhat magán onkológiai központokhoz, a gyakorlatban ez úgy működik, hogy a különbözetet a betegeknek kell vállalni. Az állam az egészségbiztosító pénztár egy bizonyos alapösszeget fizet, de a különbözetet a beteg saját zsebből kell fizesse. A palliáció kapcsán az irányvonal az, hogy lesz egy országos terv. Jelenleg ezen a területen óriási az igény. Részben, szórványosan vannak otthoni palliációs szolgáltatások, ezek nagy része alapítványi keretek között működik, mint például Kolozsváron a Diakónia alapítványnál, de ezekért is fizetni kell. Van egy hálózat, egy szakmai tudás, amely például értéktű, van hospice-ellátás, de nagyon kevés helyen, ilyen Brassóban a Reménység Háza, vannak hospice-központok, például a Diakóniánál Kolozsváron, de az országos rendszerben ezek a lehetőségek nagyon korlátozottak, és bár ingyenesek a szolgáltatások, nagyon nehéz bekerülni, mert kevés a hely, várólisták vannak.

Felmérés

A válaszadó diákok felét zaklatták az iskolában

Oktober közepén tette közzé legújabb felmérésének eredményeit a „Mentsétek meg a gyermekeket” szervezet, és kiderült, hogy a romániai tanintézetekben tanuló diákok felét már zaklatták az iskolában, a diákok negyede pedig beismerte, hogy ő maga zaklatott másokat. Az egyre aggasztóbb méreteket öltő iskolai zaklatás (bullying) visszaszorítása érdekében a szervezet Jog a szünethez címmel tájékoztató kampányt indított, hogy felhívja a pedagógusok, szülők és diákok figyelmét a jelenségre, ugyanakkor a www.scolifabullying.ro-n bármely érintett fél tanácsot kérhet, illetve jelezheti, ha iskolai bántalmazás áldozata vagy tanúja volt.

Menyhárt Borbála

A statisztikák szerint négyből egy gyerek szenved az iskolai zaklatás miatt, ezek számára a szünet nem az önfeledt játékot, a kapcsolódást jelenti, hanem a retteget. Legtöbbször a zaklató viselkedés rejtve marad a felnőttek előtt, és konkrét beavatkozás hiányában nem szűnik meg. Az iskolai zaklatás megnyilvánulhat szóbeli bántás, gúnyolódó megjegyzések vagy fizikai erőszak formájában, de „finomabb” módokon is, például a személy figyelmen kívül hagyásában, kirekesztésében, pletykák terjesztésében.

A „Mentsétek meg a gyermekeket” szervezet október közepén közzétett felmérése szerint a tanulók közel fele vallotta be, hogy volt már iskolai zaklatás áldozata, 27 százalékuk beismerte, hogy ő maga volt zaklató.

A felmérést júniusban végezték online kérdőívvel, nem valószínűségi mintavételi eljárással, 4449 tíz és tizenhét év közötti tanuló részvételével. A megkérdezettek 91 százaléka városi, 9 százaléka falusi iskola tanulója volt. A kutatás egyik konklúziója az volt, hogy a válaszadók 99 százaléka ismerte az iskolai zaklatás (bullying) fogalmát. 82 százalékuk állította, hogy tanúja volt már iskolai zaklatásnak abban az oktatási intézményben, ahova jár, 73 százalékuk pedig saját osztálytermében volt ennek tanúja. A 49 százaléka mondta, hogy zaklatás áldozata volt, míg minden tizedik tanuló azt, hogy gyakran vagy nagyon gyakran zaklatják. A diákok több mint egynegyede (27 százalék) elismerte, hogy volt már zaklatás elkövetője, 2 százalékuk mondta azt, hogy nagy gyakorisággal követ el zaklatást. A gyerekek gyakran a közösségi hálón találkoznak a bullyinggal: 79 százalékuk már tanúja volt úgynevezett cyberbullyingnak, azaz online zaklatásnak, 45 százalék pedig gyakran vagy nagyon gyakran volt tanúja. A megkérdezettek 84 százaléka azt mondta, hogy zaklatás észlelésekor aktívan közbeavatkozott az áldozat védelmében, 34 százalék passzívan szemlélte a történéseket. A válaszadók 74 százaléka beszámolt a felnőtteknek a bullyingról, 22 százalékuk viszont úgy nyilatkozott, hogy nagyon ritkán osztja meg velük ez irányú ta-

pasztalatait. A válaszadók több mint háromnegyede (77 százalék) szerint zaklatás esetén az osztályfőnök az a felnőtt, aki beavatkozik. Ritkábban (51 százalék) az igazgató, majd a többi tanár (42 százalék), a többi tanuló (35 százalék), az ügyeletes tanár (25 százalék), az iskolapszichológus (18 százalék) következett, míg a válaszadók 2 százaléka mondta azt, hogy senki sem lép közbe ilyenkor – foglalta össze a szervezet felmérésnek eredményeit az Agerpres hírügynökség.

– A bullying rendkívül veszélyes jelenség, amely minden érintettet traumatizál: az áldozatot, a zaklatót és a szemtanú gyerekeket is – hívta fel a figyelmet *Gabriela Alexandrescu*, a „Mentsétek meg a gyermekeket” szervezet ügyvezető elnöke, aki szerint rendkívül fontos felismerni a zaklatás korai

Fotó: „Mentsétek meg a gyermekeket” szervezet

jeleit, és olyan tevékenységekre ösztönözni a gyermekeket, amelyek együttműködésre és pozitív társas kapcsolatok kialakítására nevelik őket. Az iskolai zaklatásnak súlyos következményei lehetnek, nagyon sok gyerek szorong emiatt, a tizenéveseknél pedig akár öngyilkossági kísérletekig fajulhat a helyzet.

A szervezet tájékoztató kampányt indított a jelenség visszaszorítására, amelyről a www.scolifabullying.ro oldalon lehet többet megtudni.

A szervezet nem győzi hangsúlyozni, hogy az iskolai zaklatás nem szűnik meg magától, ezért minden érintettnek, pedagógusnak, szülőnek, a diákoknak, akik szemtanúi ezeknek az eseteknek, szerepük van abban, hogy a bántó viselkedésekre fény derüljön, és fellépjenek ellene. A www.scolifabullying.ro honlapon a szülőket is tájékoztatják, többek között arról, hogy melyek azok a jelek, amelyek arra utalnak, hogy a gyerekük iskolai zaklatás áldozata, és hogyan segíthetnek neki. De tanácsokkal szolgálnak azoknak a szülő-

nek is, akiknek a gyereke bántalmazza a társait, vagy zaklatás szemtanúja, hogy mi a teendő ezekben az esetekben. A honlapon a diákok, szülők és pedagógusok jelezhetnek, ha iskolai zaklatásról van tudomásuk, megjelölve a települést, illetve – opcionálisan – a tanintézetet is, ahol az eset történt.

A honlapon a szervezet felhívja az érintettek figyelmét, hogy 2020 júniusától minden iskola köteles a diákok, szülők és tanárok képviselőinek együttműködésén alapuló akciócsoportokat létrehozni, amelyek fellépnek a zaklatásnak minősülő esetekben.

Erdélyi Nők a Szülésért

Az újszülöttek kórházi fertőzéseinek kockázata csökkenthető és megelőzhető

Számos orvosi szakirodalmi forrás és szakmai világszervezet egybehangozóan állítja, hogy az újszülöttek nozokomiális fertőzéseinek kockázatát jelentősen csökkenteni lehet az olyan nemzetközi jó gyakorlatok alkalmazásával, mint a kengurumódszer, az „aranyóra”, a zéró szeparáció, a szoptatástámogatás.

A kolozsvárihoz hasonló tragédiák nagy része megelőzhető lenne, ha a járvány- és fertőzésmegelőzési alapvető higiéniai protokollok betartása mellett a kisbabákat nem választanák el édesanyjuktól, támogatnák a szoptatást, az anya és baba háborítatlan bőrkontaktusát és állandó együttlétét, csökkentenék a fertőzési forrásként szolgáló felületek, eszközök szükségtelen használatát (például nem hordoznák folyton helyiségből helyiségbe a kisbabákat, hanem az édesanyjukkal közös szobában vizsgálnák meg, mellőznék a cumisüvegek szükségtelen használatát stb.), valamint a szükséges minimálisra csökkentenék azon dolgozók körét, akik az egyes kisbabákkal közvetlen kontaktusba kerülnek.

A kórházi fertőzések (nozokomiális fertőzések, a nemzetközi szakirodalomban nosocomial infections vagy Healthcare-Associated Infection – HAI/HCAI) megnevezés az egészségügyi intézményben és/vagy egészségügyi ellátás során elkapott fertőzéseket fedti, amelyek tünetei beutalás után egy-

két nappal vagy azután jelentkeznek. A nozokomiális fertőzés kockázata egyenes arányban nő a kórházban eltöltött napok számával: minél hosszabb időt tölt valaki beutalva, annál nagyobb valószínűséggel kaphat el valamilyen fertőzést az intézményben. Növeli a kórházi fertőzés kockázatát minden eszközös beavatkozás (műtét, altatás, a különböző kateéterek alkalmazása, gépi lélegeztetés stb.), valamint a különböző gyógyszeres kezelések és terápiák.

A nemzetközi szakirodalom egyöntetűen megelőzhető jelenségként ír a nozokomiális fertőzésekről és az ezek okozta elhalálozásról. Romániában hivatalosan nincs sok eset, ám az, hogy milyen súlyos és elterjedt jelenségről van szó, a Colectiv-tragédia után és az utóbbi években sajtóvilágosságot kapott esetek nyomán teljesen világossá vált.

Október 30-án volt a Colectiv-tragédia hetedik évfordulója, és a civil jogvédő szervezetek évek óta kérik, hogy a nozokomiális fertőzések elleni küzdelem váljon prioritássá a romániai illetékes hatóságok számára. Ne csak gyógyszerrel hozzátartozók, civilek, lelkiismeretes egészségügyi dolgozók, túlélők harcoljanak magukra hagyva annak érdekében, hogy soha többé ne fordulhassanak elő ilyen tragédiák, hanem legyenek végre nálunk is konkrét intézkedések, ellenőrzések, eljárások és gyakorlatok, amelyek máshol eredményesen csökkentették a kórházi fertőzések és az azok miatti elhalálozások kockázatát és gya-

koriságát. A Declic közösség petícióban kéri a kormányfőtől és az egészségügyi minisztertől, hogy a romániai kórházak átlátható és reális módon kövessék nyomon és jelentsék központi szinten ezeket az eseteket, hiszen az első lépés a hatékony, konkrét, mérhető eredményekkel járó intézkedésekhez a helyzetismeret, hogy tudjuk, honnan indulunk ki, melyek a gondok, milyen osztályokon milyen típusú fertőzések okozzák a legsúlyosabb problémákat.

Újszülöttek: a legsérülékenyebb betegek

A nozokomiális fertőzések – amelyekért az esetek többségében multirezisztens baktériumtörzsek felelősek – vezető elhalálozási okként szerepelnek az újszülötteknél globális szinten: a neonatális periódusban (a kisbaba életének első négy hetében) bekövetkező elhalálozásoknak becslések szerint 4-56%-át okozhatják, régiótól függően.

Túl azon, hogy a kórházi környezetre általánosan érvényes intézkedéseket alkalmazni kell – például az antibiotikumok kezeléseket, invazív beavatkozásokat csak szükség esetén használni, felületeket, eszközöket, ruházatot, kezét stb. alaposan és előírászerűen fertőtleníteni stb. –, a hatékony kockázatcsökkentés az újszülöttek kórházi fertőzésének elkerülésére bizonyítottan magában foglalja a szoptatást és a kengurumódszert is.

Ezek „egyszerű, alacsony költségű, tudományos bizonyíték alapú intézkedések”, amelyek bizonyítottan csökkentik a kórházi fertőzéseket – áll a The Lancet neves tudományos orvosi szaklapban megjelent átfogó elemzésben.

Mi a kengurumódszer?

A WHO a stabilizálódott állapotú koraszülött kisbabák esetében „erősen ajánlja” a kengurumódszert: eddigi kutatások szerint a koraszülött babák szoptatása és az állandó bőr-bőr kontaktus 40%-kal növeli a túlélési esélyüket. A kengurumódszer lényege, hogy a koraszülött babákat szülés után azonnal, de legkésőbb a baba állapotának stabilizálása után az anya mellkasára helyezik.

Aranyóra, rooming-in, szoptatástámogatás: anya- és bababarátság, csodamódszerek

Az összes, a témában érintett nemzetközi szakmai szervezet egyetért abban, hogy szülés után az anya és újszülöttje háborítatlan és megszakítatlan bőr-bőr kontaktusa, az aranyóra és annak folytatása, a 24 órás rooming-in, azaz állandó együttlét biztosított

kellene legyen mindenki számára. Az aranyóra, a szoptatás megkezdése közvetlenül szülés után csökkenti a fertőzések, a betegségek és a gyermekhalandóság kockázatát; a baba gyorsan megnyugszik édesanyja mellkasán, szívverése, vércukorszintje, légzése hamar normalizálódik; a szopási reflex ilyenkor nagyon erős, a közvetlenül szülés után anyjuk mellére került csecsemőknek (és anyjuknak) valószínűbb, hogy később sem lesz problémájuk a helyes szopási technikával; az anya szempontjából kulcsfontosságú a tejtermelés beindulásában, sőt a placenta távozását is megkönnyíti.

Dr. Mureșan Márta nyugalmozott kolozsvári neonatológus, IBCLC laktációs szaknővér több évtizedes szakmai tapasztalattal a háta mögött megerősíti, hogy azok a kisbabák, akiket nem választanak el édesanyjuktól, hanem együtt lehetnek velük állandó jelleggel a kórházi tartózkodás alatt, és akiket szüléstől szoptatnak, ellenállóbbak a fertőzésekkel szemben. A szakember szerint nagyon kár, hogy a romániai kórházakban még mindig nem alkalmazzák általánosan az aranyóra, a 24 órás rooming-in, a zéró szeparáció és a kengurumódszer gyakorlatát, pedig ezek bevezetése nem jelent pluszköltségeket, és nem igényel drága berendezéseket. Tájékoztatásra, képzésekre és továbbképzésekre lenne szükség, elsősorban az egészségügyi dolgozók számára, hiszen sajnos legtöbbször nem rendelkeznek tudományos evidencia alapú, korszerű szoptatási ismeretekkel, így nem is tudják hatékonyan támogatni az anyákat szoptatási céljaik elérésében.

A nozokomiális fertőzések kockázata egyébként a koraszülött kisbabáknál a legmagasabb – nemcsak Romániában, hanem mindenhol a világban. Mivel egy koraszülött kisbaba esetleg hosszas kórházi ellátásra szorul, aminek része az életmentő célú intenzív ellátás is, valamint a nagyobb számú egészségügyi személyzettel való kontaktus, óhatatlanul megnő ez a kockázat.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) idén márciusban szervezett egyik szakértői találkozóján dr. Rudi Eggers, a WHO integrált egészségügyi rendszerekért felelős osztályának igazgatója megdöbbentő adatokat idézett az újszülöttek körében 7,5-szer nagyobb a kórházban szerzett fertőzés miatt kialakuló sepszis előfordulási gyakorisága, mint felnőttek körében.

Az Erdélyi Nők a Szülésért Mozgalom

Illusztráció. Fotó: Nagy Tibor

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Sültpaprika-krém mézzel, avokádóval

Három kg kápipaprikát szenen megsütünk, megtisztítjuk a héjától. Négy nagy darab érett avokádót három cikk fokhagymával krémesítünk. A sült paprikát feldarabol-

juk, és botmixerrel pürésítjük. Egy fej hagymát fél dl olívaolajon megfonnyasztunk, két babérlevelet, pár szemes borsot, kevés reszelt gyömbért, egy evőkanál citromlevet, egy evőkanál balsamecet adunk hozzá. Mindent összevegyítünk az edényben, és folytonos kavargatás mellett forrás után kb. még 15 percet főzzük. Üvegekbe rakjuk, majd másnap lerben kidunsztoljuk.

Vizes rongyot teszünk az üvegek tetejére, és a tepsibe vizet töltök, hogy kb. félig lepje el az üvegeket, majd egy órát dunsztolom. Miután kihűlt, mehet a polcra. Szendvicsekhez, húsokhoz használjuk.

Kacsasírban sült pulykaflekkék

Egy kg pulykamellet ujjnyi szeletekre vágunk, sózzuk, borsozzuk. Négy evőkanál kacsasírt 5 dkg zsíros vajjal felolvasztunk, 1 szál rozmaringot, 2 egész fej fokhagymát kettévágva (csak a külső héjától tisztítjuk meg), 1 egész csilipaprikát, 1 egész fej kisebb hagymát teszünk a zsiradékba, majd behelyezzük a hússzeleteket. Meglocsoljuk kevés szárazborral, lefedjük, és kb. 10 perc után megforgatjuk a hússzeleteket. Lassú tűzön puhára pároljuk a saját levében (enged annyit vizet, hogy elegendő a pároláshoz), majd a fedőt levéve pirosra sütjük.

Mi natúr krumplival és paradicsomszósszal szeretjük, de krumplipürével, rizzsel is tálalható.

Póréhagyma-krémleves

Tíz dkg vajot felolvasztunk, 1 póréhagymát karikára vágunk, sózzuk, borsozzuk. Egy

nagyobb krumplit meghámozunk, kockára vágjuk, és hozzáadjuk a hagymához, kevés fokhagyma-granulátumot is szórunk rá. Feltöltjük annyi vízzel, hogy ellepje. Miután minden megpuhult, botmixerrel krémesítjük, 2 dl tejszínt adunk hozzá, és picit szerecsendióval ízesítjük.

A tányérban vagdalt zöldpetrezselymet is tehetünk bele. Én reszelt füstölt sajtot, parmezánt szórok rá.

Birsdzsem, kicsit másképp

Egy kg mézből, 35 dkg cukorból és 1 liter

vízből szirupot főzünk, de nem hagyjuk megvastagodni. 2,5 kg birsalmát és birskörtét héjastól felkockázunk, és 2 nagy citrom levét rácsavarjuk. (A birskörtét, birsalmát alaposan megmossuk előtte, a magházát eltávolítjuk, és úgy vágjuk kockákra.) Megfőzzük a szirupban. Ha szükséges, picit vizet még tölthetünk hozzá. Én még 3 dl vizet adtam hozzá, és egy csipetnyi kardamomot, vaníliát és fahéjat használtam ízesítőként.

Négy darab piros almát héjastól kockára vágunk, leforrázzuk, és hozzáadjuk a birsmasszához. Botmixerrel pürésítjük, és kellő vastagságúra főzzük. Üvegekbe töltjük. Másnap lerben kidunsztoljuk.

Jó étvágyat kívánok!

Ingyenes méhnyakrákszűrés

Több vidéki kórházban is lehetőség van a mintavételre

A Maros Megyei Sürgősségi Kórház mellett több vidéki, köztük a segesvári, valamint a szászrégeni kórházak is bekapcsolódtak azon egészségügyi intézmények hálózatába, ahol ingyenesen végeznek méhnyakrákszűrési vizsgálatot egy nagyszabású projekt részeként. Az uniós finanszírozású projekt keretében a központi régió hat megyéjében 170 ezer nő részesül ingyenes szűrővizsgálatban.

Menyhárt Borbála

A hat megyét – Maros, Hargita, Kovászna, Brassó, Fehér és Szeben – felöllelő központi fejlesztési régióban élő nőket célozza az átfogó méhnyakrákszűrő program, amire uniós pénzalapokat sikerült lehívnia a Maros Megyei Sürgősségi Kórháznak, partnerségben a marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetemmel.

Miután június elején a Maros Megyei Sürgősségi Kórházban elindult az ingyenes méhnyakrákszűrés, azóta további kórházak kapcsolódtak be a méhnyakrákszűrési programba. Így Marosvásárhelyen a sürgősségi kórház mellett a TopMed magánkórházban,

Segesváron, Marosludason, valamint Szászrégenben a városi kórházban is lehetőség van mintavételre.

A Maros Megyei Sürgősségi Kórház közleménye szerint a segesvári és környékbeli célcsoportba tartozó nők a helyi városi kórházban jelentkezhetnek ingyenes Babeş-Papanicolaou- és HPV-vizsgálatra, ehhez előzetesen időpontot kérhetnek 8-15 óra között hétfőtől péntekig a 0770-588-215-ös telefonszámon.

A szűrést a segesvári kórház járóbeteg-részlegén lévő szülészeti-nőgyógyászati rendelőben végzik, az Állomás utca 1. szám alatt, hétfői napokon 15-17 óra között, kedden 8-9 és 15-16, szerdán és csütörtökön pedig 15-16 óra között.

A szászrégeni Dr. Eugen Nicoară városi kórházban szintén szükséges előzetesen időpontot kérni az ingyenes vizsgálatra, a nők ezért hétfőtől péntekig 8 és 14 óra között társázhatják az alábbi telefonszámok egyikét: 0372-715-066 (szülészeti és nőgyógyászati rendelő) vagy 0735-804-066 (családtervezési rendelő).

A mintavételt a kórház járóbeteg-részlegén, a szülészeti és nőgyógyászati rendelőben (Kórház utca 20. szám) végzik hétfőtől péntekig 12-14 óra között, valamint a családter-

vezési rendelőben (Kórház utca 20. szám), hétfőtől péntekig 9-11 óra között.

Amint arról már több ízben beszámoltunk, június óta a Marosvásárhelyen, a Maros Megyei Sürgősségi Kórházban is lehetőség van a mintavételre, egy telefonvonalat is létrehoztak a szűrésre jelentkezők számára, a 0739-727-187-es számon hétfőtől péntekig naponta 8-16 óra között kérhetnek időpontot azok a 24-64 év közötti nők, akik igénybe vennék az ingyenes szűrővizsgálatot.

A szűrést, azaz a Babeş-Papanicolaou-tesztet, valamint a HPV-vizsgálatot a kórház járóbeteg-részlegén, a 4064-es rendelőben működő szülészeti és nőgyógyászati szakrendelőben hétfőn, szerdán és pénteken 12-16 óra között, kedden és csütörtökön pedig 14-18 óra között végzik a szülészeti és nőgyógyászati klinika szakorvosai. Emellett a családtervezési rendelőben, a 4029-es rendelőben hétfőn, szerdán és pénteken 12-16 óra között, keddi és csütörtöki napokon pedig 14-18 óra között két szülész-nőgyógyász szakorvos fogadja a vizsgálatra érkező hölgyeket. A szűrőprogram keretében a 24-29 éves korosztálybeli nők szakorvosi konzultáción vesznek részt, illetve mintát vesznek tőlük a Babeş-Papanicolaou-teszt elvégzése végett, a 30-64 éves korosztály esetében pedig HPV-vizsgálatot végeznek, hogy kiszűrjék a méh-

nyakrákra utaló elváltozásokat. Az ingyenes szűrővizsgálatra azok jogosultak, akik tünetmentesek, nem állapítottak meg náluk méhnyakrákot, és ez a kórtörténetükben sem szerepel.

Fontos tudni, hogy az összes szolgáltatás ingyenes, azaz a szakorvosi konzultáció, a citológiai vizsgálat is, illetve, amennyiben elváltozásokat fedeznek fel, és utólag behatódott vizsgálatokra, különféle beavatkozásokra van szükség, a nőknek ezekért sem kell fizetniük, mi több, a projekt keretében pszichológiai támogatást is biztosítanak térítésmentesen azok számára, akik pozitív teszteredménnyel szembesülnek.

Azokat a nőket, akiknél a citológiai vizsgálat eredménye negatív, ezt elküldik postán, vagy telefonon értesítik őket. Ellenben, ha a szűrés nyomán elváltozásokat fedeznek fel, az érintett nőket visszahívják a nőgyógyász szakorvoshoz további vizsgálatokra, attól függetlenül, hogy rendelkezik-e egészségügyi biztosítással vagy sem.

Az egészségügyi intézményekben elérhető mintavételi lehetőség mellett a program részeként már számos vidéki településre látogatott el a mobil nőgyógyászati rendelő, ugyanakkor októberben nagyvállalatok női alkalmazottai számára szerveztek méhnyakrákszűrést a mobil egységgel.

Mise a rózsáért – Kyrie eleison

Szilágyi Mihály

(Folytatás október 20-i lapszámunkból)
– Kyrie eleison – Uram, irgalmazz! – nézett fel Heloysa a falon függő képre.

Claryssa nővér szent meggyőződéssel azt hitte, hogy a képről Jézus tekint le rájuk. Kissé furcsállta, hogy vezetője előbb énekekről meg titokzatos rózsáról beszélt.

– Tudja meg, Claryssa, a saját múltam is homályos előttem. Kisgyerekkorom óta Fulbert nevű nagybátyám fennhatósága alatt éltem. Ő, párizsi kanonok lévén, saját tágas lakosztállyal rendelkezett, amolyan kisebb palotával, és a gazdaságot sem vette meg. Szerette a pénzt és a dicsőséget.

Ekkor Claryssa nővér sűrűn kezdte vetni a keresztek, mert érezte, hogy az anyagi világhoz való túlzott ragaszkodás, valamint a nagyravágás rossz előjel e történet folytatásában.

Ez a Fulbert nevű kanonok – a kánon előírásai szerint élő pap – abban kereste a dicsőséget, hogy unokahúgát gyermekeként nevelte és tanította. Ez ártatlan hiúságában szerencsésnek is mondhatta magát, mert Heloysa elképesztően eszes lány volt. Származását illetően annyit tudunk róla, hogy édesanyját Hersende-nek hívták, de hogy pontosan ki volt, arról hallgatnak a krónikák. Egyesek szerint egy Anjou családi leszármazott, mások egy megözvegyült és kolostorba vonuló nőről beszélnek, de az a pletyka is járta, hogy Hersende a Saint-Eloin-apátságot paráznaság barlangjává züllesztette, és emiatt kiutasították onnan. Az is megtörténhet, hogy ugyanarról a személyről beszélünk, de valószínű lehet az az álláspont is, hogy az azonos név három különböző nőt jelöl. A lehetséges édesapának egy magas társadalmi pozícióban forgolódo lovagot tekintenek. Heloysa születése

1090 és 1101 közé tehető, de valószínűbb, hogy 1095 körül jött világra. Újabb kutatások még tovább bonyolítják Heloysa születésével kapcsolatban a feltételezéseket, és úgy vélik, hogy az anya és az apa is a Saint-Eloin-apátság falain belül élt.

Fulbert nagybácsi tehát nemes papi jámborsággal arra törekedett, hogy a botrányos és családnak nem is nevezhető környezetben született gyereket felemeli, taníttatja, és tisztességes életúton indítja el. Bizonyára sok Kyriét mondható Heloysa érdekében, és úgy tűnt, imái meghallgattak, mert a család hiányát az Úristen tehetséggel kárpótolta.

Hat-hét éves koráig a kislányt Fulbert által tisztességesnek tartott apácák nevelték. Úgy tűnt, hogy a hozomány nélküli törvénytelen leánygyermeket vagy egy özvegyemberhez, vagy egy olyan nemeshez adják feleségül, aki mindenáron feleségül akarja venni, de a sorsa az lett volna, hogy csendes szolgaként lemossa magáról származása bűneit.

Kyrie eleison! – és a Gondviselés könyörületes volt e leánygyermekkel. Fulbert egyre nagyobb büszkeséggel vette tudomásul, hogy akit ő gyámolít, kivételes képességű. Az írást-olvasást megdöbbentő gyorsasággal sajátította el Heloysa. Tanítói színt naponta újabb és újabb kis csodákról számoltak be a kanonoknak a kislány tanulásával kapcsolatban.

Teltek az évek, és amint a kislány kezdett ifjú hajadonná cseperedni, latinul, héberül és görögül is megtanult. Fulbert nagybácsi helyesen látta bevezetni őt a hét szabad művészet szavakkal foglalkozó fejezetébe, a triviumba. A grammatika, retorika és dialektika elbűvölő világa sokak örömet okozott a tudásra vágyó lánynak – és még több hiú örömet a nagybácsinak.

Fulbert a nagy hírű, latin nyelvtudós szerzetest, Baudri de Bourgueilt is rávette,

hogy unokahúgát irodalomra és költészetre tanítsa. Baudri haladó gondolkodású nyelvész egy bizonyos Marboud-dal együtt az úgynevezett Anjou-reneszánsz kezdeményezői voltak. A kitűnő tudós kitűnő tanítvánnyal találta szembe magát, sőt azt is el kellett ismernie önmagában, hogy ez a lány minden bölcsességét képes próbára tenni.

– Látja, kedves Claryssa, hogyan könyörült rajtam az Isten?! – szölt Heloysa a szövényes történetbe beleszédült apácához.

– Áldott legyen az ő neve!
– Hogy megértsen, azt is tudnia kell, hogy Fulbert megtanított rá, hogy óvakodjam a férfaktól, mert általában mindenik hamis, és gyanút ébresztő. Valahányszor szép Heloysának szólított valaki, mindig rossz szándékra gyanakodtam. Nagybátyám rajongva szeretett, mint szülő a gyermekét. Büszke volt rám. Egyszer azonban arra figyeltem fel, hogy megváltozott a tekintete: nem úgy nézett rám, mint apa a lányára, hanem mint férfi a nőre. Először azt hittem, véletlen csupán, vagy tévedtem e tekintet megítélésében. Egyre jobban féltett, mert fokozott óvatosságra intett. Többször rajtakaptam, hogy távolról figyel, jobban mondva megbámul. Sose mondta, és vigyázott arra, ne hogy felfigyeljek rá, hogy szülői érzelmei megváltoztak. Éreztem és tudtam is, milyen indulatok kergetőzhettek szívében. Nem voltam naiv, mert az ókor klasszikusai, a Biblia tanulmányozása sok mindenre megtanított. Tiszteltem mint nevelőmet, és sajnáltam is a csalfa álmoktól és kísértésektől szenvedő embert.

– Kyrie eleison! – dadogta Claryssa nővér, és a falról alátekintő képre meredve félve kérdezte: – Ő a tisztelt nagybácsi?

– Nem! – nevette el magát Heloysa. – Ez a férfi sokkal több Fulbertnél, ő a hitem erősítője, ő az én uram.

(Folytatjuk)

Dermatológiai társulat: a pikkelysömör ma már hatékonyan kezelhető

A korszerű terápiák segítségével a pikkelysömör és társbetegségei ma már hatékonyan kezelhetők, tartósan kontroll alatt tarthatók, és a betegek akár tünetmentessé is tehetők – közölte a Magyar Dermatológiai Társulat a pszoriázis (pikkelysömör) világnapja (október 29.) alkalmából az MTI-vel.

Közleményükben azt írták, a fizikailag és pszichésen is megterhelő betegség Magyarországon a lakosság 1,5-2 százalékát érinti, körülbelül 150-200 ezer embert. A becslések szerint világszerte 60 millióan élnek pikkelysömörrel. Magyarországon tíz közfinanszírozott centrumban érhető el a modern, hatékony terápiák teljes palettája. A Magyarországi Pszoriázis Klubok Egyesülete szerint társadalmi szinten azzal csökkenthető a betegség stigmatizáló hatása, ha széles körben tudatosítják: a pszoriázis nem fertőző és a beteg a modern terápiáknak köszönhetően akár az esetek 80 százalékában tünetmentesíthető.

A közleményben utalnak egy tavaly közzétett nemzetközi tanulmányra, amelynek kutatása során mintegy ötezer beteget kérdeztek meg a világ húsz országában, Kanadától Japánig. A felmérés egyik legfontosabb megállapítása, hogy a pikkelysömörös betegek közül sokan nincsenek tisztában a betegség szisztémás jellegével és lehetséges társbetegségeivel. Ezt mutatta a Szinapszis Piackutató által ötven beteg bevonásával végzett friss kutatás is.

Az érintettek esetében gyakori társbetegség például a magas vérnyomás, a kóros elhízás, a 2-es típusú cukorbetegség, továbbá a szív- és érrendszeri szövődmények miatt a súlyos pikkelysömörös pácienseknél magasabb a stroke kockázata.

A pikkelysömör krónikus lefolyású, kiújulásra hajlamos, gyulladásozó betegség, amelynek tünetei egyenként eltérőek lehetnek. Csak azoknál alakulhat ki, akik a betegségre való hajlammal születnek, de megjelenésében környezeti tényezők is szerepet játszanak, több tanulmány szerint ilyen tényező a dohányzás, az elhízás és a stressz is – olvasható a közleményben. (MTI)

1.		ÉSZK-AMERIKAI INDIÁN TÖRZS	A HÁZBA HÁBORGAT	NAGYON CSUF	LATIN ÉS	MAXI-DOBOZ	AZONBAN AB OVO	FEKETE (FRANCIA)	REG ÉS... (ARANY JÁNOS)	LYUKAS MEZ!	... KOBERRIDZE (GRÚZ SZÍNÉSZ)	... DEREK (SZÍNÉSZNŐ) SZÁMLA (RÉG. BIZ.)	CSILLAG (ANGOL)	ÉBRED	MELY HELYEN?
Széchenyi Istvánnak a szerelemről mondott véleményét idézzük a rejtvény fősoraiban.		A													D
	ÓMEGA ÉS ALFA		KI NEM ÁLLHAT EBLAK				SZÉTADÓ REND-FOKOZAT					SZÍNÜLTIG TEJTERMÉK			
	SZOKNYÁS, DUDÁS NÉP TASZÍTÓ			JÓKEDVET OKOZ JAPÁN VÁROS				FÉRFINEV (JAN. 17.) KÉZI MÉRTÉK						KILO (RÖV.) EGY HELYEN SEM	
2.	O	OLASZ SZERELEM	MADÁR-VISELET MÓZES 5 KÖNYVE	ÉTELT KÖRBEFORGAT ... SVEVO (OLASZ ÍRÓ)				FÉRFINEV (OKT. 20.) SVÁJCI VÁROS						S HANG (ANGOLUL) PESTI PATAK	
	HADFI			RÓMAI KETTŐ VÁRPAJLÓTÁ RÉSZE		... GROS (NAGYBAN) KICSINYÍTÓ KÉPZŐ		AZ ARGON VEGYJELE OLASZ SZERELEM		FRANCIA ARANY AZ AKTUÁLIS 24 ÓRA			INDUL A REAKCIÓ! SZOLMIZÁCIÓS HANG		
	ÖSSZEDŐL		REJTETT TÉNY TÁBORI LAKÁS			FELVIDÉKI FOLYÓ LIHEGVE SZALAD					NOBEL-D. VEGYÉSZ (GYÖRGY) LEL				BELGIUMI VÁROS
	Ó KÖVET-KEZIK		DÉL-AFRIKAI TARTOMÁNY SPENÓT			VÍZZEL TISZTÍTAT M. KÖLTŐ (LÁSZLÓ)						JUH-ISTÁLLÓ ÉRTESÜLÉS			
	MALÁJ-FÖLDI SZOROS		BETEGET GONDOZ OLASZ NÉVELŐ			ERD. KÖLTŐ (LAJOS) SZIBÉRIAI FOLYAM				KÖLTŐI SÓHÁJ NITROGÉN (RÉG.)			BECÉZETT OLIVÉR SZÁMSZERŰ TÉNY		
	OERSTED (RÖV.) JUTTAT		VÁLYÚ ... MOR-GANA (DÉLIBAB)		TARA ÚRNŐJE (SCARLETT) PALINDROM FÉRFINEV					MÁSİK NEVÉN SZÉTOSZT				FÉLÉVI! A TELL-KÁRTYA EGY LAPJA	
		NÖVÉNY-VILÁG ... LANZA (TENOR)		UGANDAI POLITIKUS OH, ÉLETEK ... (ADY)				CAGLIARI LAKÓJA BOLT (ANGOL)						AZ EZÜST VEGYJELE HELYSÉG POLGÁRA	
	FOHÁSZ		A RÁDIUM VEGYJELE VÖRÖSMAR-TY EPOSZA	VENDÉGLŐI LAP ... ALDA (SZÍNÉSZ)		PÁRIPA SPANYOL ÍRÓ (LEO-POLDO)		BESZÉL A SZERELEM LATIN ISTENE					MIND (NÉMET) VASPÁLYA		
	BECÉZETT KATALIN		KRIMI VÁROS A MÉLYBE			CSIKÓTÓ-JÁSA HÍRES LYUKAS DÍSZI						ROMÁN SZABVÁNY KOMPÜTER-MEMÓRIA			FOLYÓ (SPANYOL)
	NAGY TESTŰ PAPA GÁJ		FENTI KÖTÉST SZÜNTET DOKTOR (RÖV)				SPANYOL ARAB MAGAD			ZOKOG A TELLŰR VEGYJELE			ÉVEINK SZÁMA ANGOLUL MENNI		
	A SZABADBA		HOMOGEN FOLYADÉK-KEVERÉK EZER!		AMERIKAI NAGYTÖKÉS CSALÁD EGYETLENEM!				TÁRSASÁGI TÁNC LITER (RÖV)					OLASZ AUTÓJEL RÓMAI 50	
	L.N.J.	K										SKANDINÁV FŐVÁROS			

Október 27-i rejtvényünk megfejtése: Rövid az élet, s kurtaságát aljasan töltened túl hosszú volna.

A szovátai Berkeczy Emőke a csíkiak erőssége

Czimbalmos Ferenc Attila

A szovátai származású, 31 éves Berkeczy Emőke neve nem ismeretlen a Maros megyei női labdarúgócsapat barátainak körében. Ifistaként már tagja volt a hajdani City'us, majd FCM női együttesének – amellyel 2012-ben román bajnok és Románia-kupa-győztes lett –, aztán Székes Károly edzősége alatt éveket az egykori ASA alakulatának alapembere volt, így hét évet focizott Marosvásárhelyen – erre ma is sportpályafutása legszebb hét éveként emlékszik vissza.

Emőke 2013-ban, 22 évesen, személyes okok miatt egy időre felhagyott a focival, két év kihagyás után azonban újrakezdte Székelyudvarhelyen, a helyi Vasas Femina együttesénél, ahol négy évet szerepelt – 2018-ban országos másodikok lettek –, idővel pedig Székelyföld női válogatottjában is bemutatkozott.

2018 áprilisában sajnálatos módon súlyosan megsérült: keresztszalag-szakadást szenvedett, a meniszkuszából is levált egy darab, ami aztán gátolta a térdhajlításban, így hosszabb ideig harc képtelenné vált. A nehéz helyzetből két műtét és rehabilitáció segítette ki, időközben pedig testnevelő tanárként helyezkedett el szülővárosában, majd külföldön is dolgozott egy ideig, a futball azonban mindvégig megmaradt nagy szerelemnek.

2020-ban harmadszor is visszatért a nagypályára, amikor elfogadta a második ligás Marosvásárhelyi CSM ajánlatát. Itt egy idényen át kergette a bőrt. Előrelépést jelentett ezután az akkor még második ligás FK Csíkszereda ajánlata, ide 2021 augusztusában, az idénykezdés előtt került át.

Berkeczy Emőke elmondta, a csíki alakulattal kitűnő szezont zárt, hiszen az idén nyáron csoportgyőztesként feljutottak az élvonalba, miután a bajnokságban 14 győzelmet szereztek, és mindössze egy vereségben volt részük (gólkülönbség: 95-10), ő pedig 14 találkozáson lépett pályára. Ugyanakkor büszke, hogy egy profi felfogású együttesnél focizik, ahol egy jó pedagógiai érzékkel megáldott edző (Albu László) keze alatt dolgozhat, és nem utolsósorban ügyes, elszánt és tehetséges játékosokkal kergeti a bőrt. Tulajdonképpen ő amolyan kotló a csíkek között, hiszen a legtapasztaltabbnak és a legidősebbnek számít a 31 évével. Nem hiába nevezik a csapatnál „Anyjának”...

Az FK Csíkszereda női alakulatának középhátvédje azt is elmondta, nem tudja, még mennyi ideig futbalozhat nagypályán, de reméli, hogy egészséges marad, még hosszú ideig a csíkszeredaiak hasznos játékosa szeretne lenni. Párhuzamosan a hivatására is összpontosít, a szovátai U15-, U16-, U17- és U18-as csapat edzője is egyben.

Emőke arra is büszke, hogy eddigi labdarúgó-karrierje során olyan ismert és tehetséges játékosársai voltak, mint például Andreea Părăluță, Sinka Mónika, Sinka Zsuzsanna, Herczeg Andrea, Sipos Kincső, Bianca Sandu, Anamaria Gorea, Sárosi Csilla, Miklós Tünde, Göder Brigitta, Ambrus Beáta, Geréd Erika, Kajtár Linda, Krall Timea, Bartalis Barbara vagy Salamon Szidónia.

Aradon nyert a női focicsapat

Megszerezte első idegenbeli győzelmét az idényben a marosvásárhelyi női labdarúgócsapat. Az Aradi Piros Security otthonában játszott találkozón egyetlen gól döntött, ezt a 83. percben Doiban szerezte. A három pontnak köszönhetően az együttes megszilárdította a 8. helyét a rangsorban, a következő mérkőzést pedig a tabellán közvetlenül előtte álló Resicabányai Banat Girls otthonában játssza november 6-án.

Női labdarúgó 1. liga, 7. forduló: Székelyudvarhelyi Vasas Femina – Nagybányai FF 3-1, Bukaresti Fair Play – Kolozsvári FC Universitatea 2-15, Temesvári Politehnica – Resicabányai Banat Girls 2-0, FK Csíkszereda – Galaci Universitatea 8-0, CSM Alexandria – Bukaresti Carmen nem játszották le (mentőautó hiánya), Aradi Piros Security – ACS Marosvásárhely 0-1.

Bajnokok Ligája: a Tottenham és a Frankfurt jutott tovább a D csoportból

Nagy izgalom után a Tottenham Hotspur és az Eintracht Frankfurt jutott tovább a D csoportból a labdarúgó Bajnokok Ligája csoportkörének keddi, utolsó fordulójában.

Ebben a négyesben még mind a négy csapat megnyerhető volt a nyolcaddöntős részvételben, s az utolsó 90 perc alatt gyakorlatilag mind a négy megfordult mind a négy helyen.

A két házigazda, a Sporting CP és az Olympique Marseille szerezte meg a vezetést, de aztán az Európa-liga-címvédő Eintracht Frankfurt fordítani tudott Lisszabonban, a játéknappal előtt álló Tottenham Hotspur pedig egyenlített Franciaországban, majd az utolsó pillanatokban a győztes gólt is megszerezte. A végén így az angolok és a németek léptek tovább a legjobb 16 közé, az Olympique Marseille pedig még az Európa-ligáról is lemaradt, a harmadik helyen ugyanis – az OM végén bekapott gólja miatt – a Sporting végzett.

Az A csoportban a Liverpool – Napoli rangadót hajrágólók döntötték el a házigazdák javára – ezzel együtt az olaszok nyerték a csoportot az angolok előtt –, míg az Ajax a papírformának megfelelően magabiztosan győzött a Rangers otthonában, így tavasszal az Európa-ligában folytathatja.

A C jelű négyesben mindkét meccs tét nélküli volt: a már biztos csoportgyőztes Bayern München kétgólos győzelmet aratott a másodikikként ugyancsak nyolcaddöntős Internazionale ellen, míg a harmadikként az EL-be továbblépő Barcelona gólgazdag összecsapáson győzött a Viktoria Plzen otthonában.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, csoportkör, 6. (utolsó) forduló:

* **A csoport:** Liverpool FC – SSC Napoli 2-0, Rangers FC – AFC Ajax 1-3. A végeredmény: 1. (továbbjutott) Napoli 15 pont, 2. (továbbjutott) Liverpool FC 15, 3. (Európa-liga) AFC Ajax 6, 4. Rangers FC 0.

* **C csoport:** Bayern München – Internazionale 2-0, Viktoria Plzen – FC Barcelona 2-4. A végeredmény: 1. (továbbjutott) Bayern München 18 pont, 2. (továbbjutott) Internazionale 10, 3. (Európa-liga) FC Barcelona 7, 4. Viktoria Plzen 0.

* **D csoport:** Sporting CP – Eintracht Frankfurt 1-2, Olympique Marseille – Tottenham Hotspur 1-2. A végeredmény: 1. (továbbjutott) Tottenham Hotspur 11 pont, 2. (továbbjutott) Eintracht Frankfurt 10, 3. (Európa-liga) Sporting CP 7, 4. Olympique Marseille 6.

* **B csoport:** FC Porto – Atlético Madrid 2-1, Bayer Leverkusen – Club Brugge 0-0. A végeredmény: 1. (továbbjutott) FC Porto 12 pont, 2. (továbbjutott) Club Brugge 11, 3. (Európa-liga) Bayer Leverkusen 5, 4. Atlético Madrid 5

Pontazonosság esetén az egymás elleni eredmények rangsoroltak.

Klopp győzelemmel jutott túl 400. meccsén a Poolal

A Liverpool német vezetőedzője, Jürgen Klopp kerekén négyszázadik alkalommal ült angol csapata kispadján tétmeccsen, és a hetedik szakvezetővé lépett elő, aki legalább 100 Bajnokok Ligája-mérkőzést vállalhat a magáénak – hívta fel a figyelmet a labdarúgás történetével és statisztikáival foglalkozó nemzetközi szervezet (IFFHS) a BL 6., záró csoportkörének keddi játéknappal után.

Az összegzés szerint Kloppnál csak a Manchester City jelenlegi mestere, Pep Guardiola szerzett több győzelmet első száz BL-meccséből: a spanyol szakember 61 sikert jegyez, míg a német 58 nyertes mérkőzést számlál.

Klopp lett a 4. Liverpool-edző, aki minden sorozatot figyelembe véve 400 fellelépésig jutott, előtte Bill Shankly (783 mérkőzés), Tom Watson (743) és Bob Paisley (535) áll. Viszont az öt megelőzők egyike sem nyert annyiszor, mint a német szakvezető, aki 243 győzelmet jegyez.

A Liverpool egyiptomi támadója, Mohamed Salah megszakítás nélkül ötödik Bajnokok Ligája-meccsén szerzett gólt, ezzel övé a leghosszabb ilyen sorozat a BL idejében.

A skót Rangers, amely hazai pályán kapott ki 3-1-re a holland Ajaxtól, mínusz 20-as (2-22) gólkülönbséggel zárta a csoportkört. Ez a legrosszabb mutató azokat a csapatokat tekintve, amelyek mind a hat csoportkörös mérkőzéseiket elveszítették a sorozat történetében. A horvát Dinamo Zágráb mínusz 19-es gólkülönbséggel zárt a 2011–2012-es szezonban, a mostaniban pedig a Rangerst megközelítő cseh Viktoria Plzen szintén 0 ponttal és mínusz 19-es gólmérleggel fejezte be csoportszereplését.

Ma a televízióban

* 17.30 óra, Pro Arena: RFS – Fiorentina (Európa-konferencialiga)

* 19.45 óra, M4 Sport: Trabzonspor – Ferencvárosi TC (Európa-liga)

* 19.45 óra, Pro Arena: Kolozsvári CFR 1907 – Ballkani (Európa-konferencialiga)

* 22.00 óra, Pro Arena: Bukaresti FCSB – West Ham United (Európa-konferencialiga)

Európai focikörkép

* *Angol Premier Liga, 14. forduló:* Bournemouth – Tottenham 2-3, Brighton & Hove Albion – Chelsea 4-1, Crystal Palace – Southampton 1-0, Arsenal – Nottingham Forest 5-0, Brentford – Wolverhampton 1-1, Fulham – Everton 0-0, Liverpool – Leeds United 1-2, Leicester – Manchester City 0-1, Manchester United – West Ham United 1-0, Newcastle United – Aston Villa 4-0. *Az élcsoport:* 1. Arsenal 31 pont/12 mérkőzés, 2. Manchester City 29/12, 3. Tottenham 26/13.

* *Spanyol La Liga, 12. forduló:* Athletic Bilbao – Villarreal 1-0, Osasuna – Valladolid 2-0, Cádiz – Atlético Madrid 3-2, Elche – Getafe 0-1, Sevilla – Rayo Vallecano 0-1, Valencia – FC Barcelona 0-1, Mallorca – Espanyol 1-1, Real Madrid – Girona 1-1, Real Sociedad – Betis 0-2, Almería – Celta Vigo 3-1. *Az élcsoport:* 1. Real Madrid 32 pont, 2. FC Barcelona 31, 3. Atlético Madrid 23.

* *Olasz Serie A, 12. forduló:* Empoli – Atalanta 0-2, Torino – AC Milan 2-1, Hellas Verona – AS Roma 1-3, Inter – Sampdoria 3-0, Lazio – Salernitana 1-3, Spezia – Fiorentina 1-2, Napoli – Sassuolo 4-0, Monza – Bologna 1-2, Cremonese – Udinese 0-0, Lecce – Juventus 0-1. *Az élcsoport:* 1. Napoli 32 pont, 2. Atalanta 27, 3. AC Milan 26.

* *Német Bundesliga, 12. forduló:* Bayern München – Mainz 6-2, RB Lipcse – Bayer Leverkusen 2-0, Union Berlin – Mönchengladbach 2-1, 1. FC Köln – Hoffenheim 1-1, Eintracht Frankfurt – Borussia Dortmund 1-2, Wolfsburg – Bochum 4-0, VfB Stuttgart – Augsburg 2-1, Schalke 04 – Freiburg 0-2, Brémai Werder – Hertha BSC 1-0. *Az élcsoport:* 1. Union Berlin 26 pont, 2. Bayern München 25, 3. Freiburg 24.

* *Francia Ligue 1, 13. forduló:* Auxerre – Ajaccio 1-0, AS Monaco – Angers 2-0, Lorient – Nice 1-2, Nantes – Clermont 1-1, Lyon – Lille 1-0, Paris St. Germain – Troyes 4-3, Strasbourg – Olympique Marseille 2-2, Lens – Toulouse 3-0, Brest – Reims 0-0, Stade Rennes – Montpellier HSC 3-0. *Az élcsoport:* 1. Paris St. Germain 35 pont, 2. Lens 30, 3. Stade Rennes 27.

Visszaszolgáltattak egykori főúri erdőket

A prefektúra több mint egy évtizede gátolta az ügyet

Október 28-án a megyei földosztó bizottság visszaszolgáltatta Felsőrépán és Ratosnyán összesen 2.260 hektár és 8.100 négyzetméter erdőt báró Bánffy László örökösének, Bánffy L. Éva-Mária-Rozália-Heléne-Johannának és Bánffy Jósika Imre Lászlónak. Az érintetteknek kézbesítették az erre vonatkozó birtoklevelet. Mint megtudtuk, egykori tulajdonukat több mint 20 éve igényelték vissza, és perek sorozata után jutottak el odáig, hogy az egyébként igazolható tulajdonjogot végleges törvényszéki döntés alapján visszaszerezzék. A prefektúra 2011 óta próbálta meggátolni a jogos igény végrehajtását.

Vajda György

Ratosnyán az erdőrészt a Ratosnya völgyéből a tervezett vízgyűjtő medrét is magába foglalja, innen a Cigányos tető (Tiganca) felé tart, és egy része a felsőrépai közigazgatási területet is érinti. Marius Lircă, Ratosnya polgármestere megerősítette, hogy a szóban forgó parcellákat a bírósági döntés értelmében jogosan szolgáltatták vissza az egykori tulajdonos leszármazottainak, akik több mint két évtizede igényelték a visszaszolgáltatást. Mint ismeretes (erről többször írtunk lapunkban is), a Bánffy, Kemény és Éltes családok összesen közel 40.000 hektár erdő tulajdonnal rendelkeztek. Gróf Bethlen Anikó is, Rózsa Zoltán ügyvéd képviselőjében, több évtizede húzódozó per során kérte a Gödemesterháza környéki erdők visszaszolgáltatását. Az ügyet elhunyt után sem sikerült érdemben rendezni. Tudomásunk szerint a román állam először 1921-ben, majd a második világháborút követően az 1945. február 10-én megjelent hírhedt CASBI (Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice – az ellenséges vagyontok kezelő és ellenőrző hivatal) törvény rendelkezései alapján fosztották meg tulajdonuktól

többek között a Felső-Maros völgyében jelentős erdőtulajdonnal rendelkezőket. A most visszaszolgáltattott parcellák nem tartoztak az említett CASBI-törvény hatáskörébe.

A prefektúra szerdai közleményében az áll, hogy a bíróság 2010. október 6-án kibocsátott 1803-as végleges és megfellebbezhetetlen határozata arra kötelezte a Maros megyei főispáni hivatalt, hogy kibocsássa a 12968-as számú tulajdonbizonylatot Bánffy László örökösének, Bánffy L. Éva-Mária-Rozália-Heléne-Johanna és Bánffy Jósika Imre László nevére, és utasítsa a ratosnyai helyi földosztó bizottságot, hogy szolgáltassa vissza az említett erdőterületeket. 2010-től a prefektúra a megyei földosztó bizottságon keresztül minden jogi eszközt bevetett, hogy megakadályozza a tulajdonjog-visszaszolgáltatást, de a bíróságok elutasították a keresetet. Mi több, a 2022. június 16-án kiadott 597-es számú végzésével (ítéletével) a szászrégeni bíróság a tulajdonjog-visszaszolgáltatás elmulasztásáért napi 1000 lej késedelmi bírságot rótt ki a megyei földosztó bizottság terhére, ami azt jelenti, hogy az összeget a költségvetésből kell törleszteni, a határozathozattól, azaz 2022. augusztus

Ratosnya

Fotó: Vajda György

elsejétől számítva kell kifizetni a felperesnek. Románia alkotmánya 16. cikkelyének 2. bekezdése alapján („Senki nem állhat a törvény felett”) a végleges és megfellebbezhetetlen törvényszéki határozatokat a törvényesség betartására felügyelő hatóságként alkalmaznia kell a prefektúrának. A törvény alapján a prefektus a ratosnyai és a felsőrépai földosztó bizottság, az erdészeti felügyelőség és a Maros Megyei Kataszteri és Ingatlan-nyilvántartó Hivatal átiratai alapján kiállította – kézzel írtával látta el – a tulajdonbizonylatot.

A prefektúra közleményében felsorolják mindazokat a lépéseket, amelyekkel „megpróbálták megakadályozni” a tulajdonjog-visszaszolgáltatást. Bánffy L. Éva-Mária-Rozália-Heléne-Johanna 2005-ben (2005. nov. 11-i 257-es átirat) kérte a tulajdonjog-visszaszolgáltatását a ratosnyai földosztó bizottságtól, a hozott döntés ellen a megyei földosztó bizott-

sághoz 2007-ben óvást nyújtottak be, amelyet a prefektúra hatáskörébe tartozó komisszió elutasított. 2008-ban a szászrégeni bíróságon keresett jogorvoslást a felperes. 2010-ben a szászrégeni bíróság végleges és megfellebbezhetetlen határozatot hozott, aminek alapján vissza kell szolgáltatni 2260,81 hektár erdős területet („teren cu vegetație forestieră), és kötelezte a ratosnyai és a megyei földosztó bizottságot, hogy bocsássa ki a tulajdonbizonylatot. 2012-ben és 2014-ben a megyei földosztó bizottság két határozatával elfogadta a törvényszéki döntést. Megjegyzik, hogy 2011 és 2020 között a megyei bizottság ötször (2011-ben, 2012-ben, 2014-ben, 2015-ben, 2018-ban és 2020-ban) indított jogi eljárást (cerere de revizuire în dosar) a törvényszéki döntés ellen – valahányszor a törvényszék elutasította a megkeresést. 2014-ben a Maros Megyei Kataszteri és Ingatlan-nyilvántartó Hivatal átnyújtotta a me-

gyei földosztó bizottságnak azt a 2260,81 hektár erdőre vonatkozó okiratot és a tulajdonbizonylatot, amelyet aláírtak a ratosnyai és a felsőrépai polgármesteri hivatalok jegyzői, a topográfus és a Maros Megyei Erdőgazdálkodási Igazgatóság, valamint a tulajdonosok. A bizonylatot nem bocsátotta ki a prefektúra, mivel a megyei földosztó bizottság által benyújtott óvásról nem született törvényszéki határozat. 2022-ben a szászrégeni bíróság a 2022. jún. 16-i 597-es határozatával napi 1000 lej késedelmi bírságot szabott ki a végleges és a megfellebbezhetetlen döntés alkalmazásának elmulasztásáért, és arra kötelezte a megyei bizottságot, hogy a határozathozattól számítva három hónapon belül, vagyis 2022. augusztus elsejéig járjanak el a határozatnak megfelelően. Ez ellen is óvást nyújtott be a prefektúra, de a bíróság elutasította. A megyei földosztó bizottság 2022. augusztus 3-i gyűlésén a grémium „arra a következtetésre jutott”, hogy a bírósági határozatot végre kell hajtani. Ennek ellenére kikérték a Pénzügyminisztérium és a Belügyminisztérium véleményét is, ahonnan megerősítették, hogy ameddig egy bírósági határozatot nem függesztenek fel, addig azt önként végre kell hajtani (îndeplinire de bunăvoie).

„Tekintettel arra, hogy a bíróságok végleges döntést hoztak, a megyei bizottságot arra kötelezték, hogy kibocsássa a tulajdonbizonylatot, és késedelmi bírságot fizessen, továbbá arra is, hogy a komisszió minden fellebbezési kísérletét (caile de atac) elutasították, Maros megye prefektusa a 895/2005-ös kormányhatározat 36. cikkelye (2) alpontja értelmében – mint a megyei földosztó és tulajdonjog-visszaszolgáltató bizottság elnöke – alá kellett írnia a tulajdonbizonylatot” – áll a prefektúra által kibocsátott közleményben.

Jól szerepeltek megyénk képviselői

RMPSZ-díjkiosztó ünnepség Szovátán

Pedagógusokat és diákokat díjazott október 22-én a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, az RMPSZ a szovátai Teleki Oktatási Központban – számolt be az eseményről Horváth Gabriella tanárnő, az RMPSZ Maros megyei szervezetének elnöke.

A közoktatásban dolgozó, tudományos munkát végző pedagógusok számára a díjazást megelőző napon szervezték meg a Kutatópedagógusok Apáczai Csere János-konferenciáját. A magyar tudomány napjához kötődő rendezvényen tíz előadás hangzott el az ideai Apáczai-díjban részesült pedagógusok részéről.

Október 22-én a megjelent pedagógusokat Biró Zsolt, a Teleki Oktatási Központ vezetője üdvözölte, majd Burus-Siklódi Botond, a szövetség elnöke mondott köszöntőbeszédet. Ebben méltatta a

Horváth Gabriella Borsos Szabolcs és László János Apáczai-díjas pedagógusokkal

pályázókat, és beszámolt arról, hogy a díjazott diákok kétnapos táborozáson vettek részt, amely lehetőséget nyújtott az ismerkedésre, a kapcsolatteremtésre, szórakozásra és a játékra is.

A magyar nevelésügy és az anyanyelvi tudományos ismeretterjesztés egyik első képviselőjének emléket állító (kétévente meghirdetett) Apáczai Csere János-díjra a közoktatásban dolgozó (vagy onnan nyugdíjba ment) pedagógusok önálló kötetben, tudományos folyóiratokban vagy a világhálón közzétett munkájukkal pályázhattak.

Dr. Péter Sándor, az RMPSZ tudományos tanácsának elnöke számolt be a feltéte-

lekről, amelyek alapján kiválasztották az ideai díjazottakat. Megyénkből Borsos Szabolcs, a Bolyai Farkas Elméleti Liceum tanára az Apáczai-díj arany fokozatában részesült *A lélekrajzolás újdonsága* című perszonalfilozófiai és mentálhigiénés könyvéért, amely az idén jelent meg.

László János tanár *A nagyhidon* című, Geges társadalomnéprajzi leírásáról szóló könyvéért Apáczai-díjat kapott.

Rajtuk kívül hét Maros megyei pedagógus részesült elismerő, illetve dicséret oklevélben.

A diákok között is jól szerepeltek megyénk középiskolás tanulói.

A Bolyaiak szellemisége jegyében a szövetség által 2008-ban létrehozott Bolyai Farkas-díjat országosan évfolyamonként egy középiskolás diáknak ítélik oda, aki kiemelkedő eredményt ért el matematikából. Az idén megyénkből két tanuló, a kilencedik osztályt végzett

Barta-Zágoni Csongor (Szilágyi Emőke tanárnő tanítványa) és az idén tizenkettedikes testvére, Barta-Zágoni Bernadett (Mátéfi István tanár tanítványa) érdemelte ki az emlékéremből, oklevélből és pénzjutalomból álló elismerést előző évi teljesítményéért, mindketten bolyai diákok. A díjat Dávid Géza székelyudvarhelyi matematikatanár, a bizottság elnöke adta át.

A Kós Károly-díjat a magyar nyelv és irodalom, valamint az anyanyelv- és nyelvhasználat terén kiemelkedő eredményeket felmutató középiskolás diákok számára, az Amerikai Magyar Tanárok Egyesületének anyagi támogatásával, 2011-ben

pedagógusszövetség létevel, annak korábbi elnökével, majd tiszteletbeli elnökével, Lászlóffy Pállal, aki a diákoknak szóló kedves szavakkal szokta átnyújtani a díjat, amelynek ő adta a nevét.

A Mákvirág díjra megyénként az előző iskolai évben legjobb eredményt elért 9-12. osztályos tanulók pályázhatnak, akiket tantárgyversenyeken, sport- és kulturális rendezvényeken is díjaztak, és példás a magatartásuk. Aki egy iskolai évben éri el ezt a teljesítményt, az bronz, aki két évben, ezüst, aki három évben, arany, és aki a középiskola mind a négy évében, az gyémánt fokozatot kap.

Lászlóffy Pál a megyénbeli Mákvirágokkal: Szilágyi Botond, Nagy Imre, Forró Bató Eszter, Barta-Zágoni Csongor

hozta létre az RMPSZ, és országos szinten évfolyamonként egy diáknak ítélik oda. A díjazottak egyike Nagy Zsolt, a Bolyai Farkas Elméleti Liceum tavalyi végzős diákja, Sikó Olga tanárnő tanítványa. Az elismerést Virág Erzsébet, a Kós Károly-díjat odaitélt bizottság elnöke nyújtotta át.

A Mákvirág díj összefonódik a

Megyénkből a 9. osztályt végzett Barta-Zágoni Csongor bronz, a 10. osztályt végzett Nagy Imre ezüst, a 11. osztályt végzett Forró Bató Eszter bronz, és az elsőéves egyetemi hallgató Szilágyi Botond a Mákvirág díj gyémánt fokozatát érdemelte ki négyévi eredményei nyomán. Gratulálunk a díjazottaknak és felkészítő tanáraiknak. (bodolai)

Mátéfi István a Bolyai Farkas-díjas Barta-Zágoni Bernadettel és Barta-Zágoni Csongorral

Meghosszabbították az energiahatékonysági pályázatok benyújtásának határidejét

Az Európai Beruházások és Projektek Minisztériuma október folyamán három pályázatot írt ki, összesen 500 millió euró értékben, a vállalkozások energiahatékonyságának és energiafüggetlenségének elősegítésére, illetve új megújuló energiaforrások beszerzésére. A nagy infrastruktúra operatív programon (POIM) keresztül megvalósuló kiírásokra az IMM Recover online platformon lehet benyújtani a pályázati dokumentációkat.

A módosult pályázati határidők a következők:

1. október 11. – november 9. között: 200 millió euró állami támogatás kis- és közép-vállalkozásoknak, illetve nagyvállalkozásoknak az ipari épületek és melléképületek, valamint a kiegészítő építmények

vállalati szintű energiahatékonyságának javítására. A pályázati útmutató elérhető az alábbi linken: <https://bit.ly/3dTYyPM>.

2. október 18. – november 15. között: 200 millió euró állami támogatás a megújuló energiaforrásokból, saját fogyasztásra történő energiatermelésre. A pályázati útmutató megtalálható a következő linken: <https://bit.ly/3y15Loa>.

3. október 13. – november 10. között: 100 millió euró de minimis támogatás a vállalati szintű energiahatékonyságra. A pályázati útmutató itt található: <https://bit.ly/3CIBAKY>.

Mindhárom pályázat benyújtási határideje 17 óra. (RMDSZ-tájékoztató)

Az IVECO behozza a késedelmet

Jövő évben 900 kamiont szállít le

Nicolae Ciucă kormányfő szerdán a petrești-i (Dâmbovița megye) IVECO kamiongyárba látogatott, ahol a hadsereg által igényelt teherautók egy részét gyártják. A védelmi minisztérium által megrendelt kamionok gyártását másfél évvel ezelőtt kezdték el a multinacionális vállalat üzemében.

A miniszterelnök elmondta, a gyár képviselői biztosították arról, hogy jövő évben sikerül behozniuk a világjárvány okozta, közel kilenc hónapos gyártási késedelmet, amiből az utóbbi időben már lefaragtak három hónapot.

Ciucă közlése szerint eddig 514 teherautót gyártottak le, és tekintve, hogy az üzem évi kapacitása 400 kamion, „egyértelműen kilátás van” arra, hogy jövő

év novemberére legyártják az első szerződésben szereplő mind a 900 járművet. Az üzemnek 2026 végéig kell leszállítania a keretszerződésben előírt 2900 kamiont – tette hozzá.

A kormányfő azt is fontosnak tartja, hogy a kamionok alkatrészeinek egy részét Romániában gyártják, rámutatva, a kormány egyik célkitűzése pont az, hogy a belföldi ipar a külföldi beruházások részeként minél nagyobb szerepet kapjon az ország gazdaságában.

Ciucă hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a beruházások előmozdításában fontos szerepe lesz a múlt héten létrehozott Román Beruházási és Külkereskedelmi Ügynökségnek. Megjegyezte azt is, hogy a kormány célja a védelmi ipar újjáélesztése. (Agerpres)

Az Erdély TV helye is módosult a Digi kínálatában

Frissítette csatornalistáját a legnagyobb hazai előfizetéses televízió és szélessávúinternet-szolgáltató, így a Digi (RCS&RDS) kínálatában új helye van az Erdély TV-nek is.

A tévézőknek ajánlott frissíteni saját készülékén is a csatornalistát. Keresse a 227-es pozíciót, hogy továbbra is követhesse az Erdély TV műsorait! Amennyiben e művelet során sem jelenik meg az ETV, vegye fel a kapcsolatot a kábelszolgáltatójával!

ETV ERDÉLYI MAGYAR TELEVÍZIÓ

MÓDOSULT AZ ERDÉLY TV HELYE A DIGI(RCS & RDS) KÍNÁLATÁBAN

KÉRJÜK, FRISSÍTSE CSATORNALISTÁJÁT!

erdelytv

radio.kptv.ro

KPTV THE ROCK STATION

radio.kptv.ro

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

MAGÁNCÉG MÉRLEGGÉPES KÖNYVELŐT alkalmaz. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ idéni csöves törökbúza nagy tételben. Tel. 0265/314-488. (17492-I)

LAKÁS

KIADÓ a Grand hotel mellett egy garzon. Tel. 0742-679-659. (17720-I)

KIADÓ a központban egy 4 szobás, magasföldszinti lakrész. Tel. 0745-428-994. (17720-I)

MINDENFÉLE

A DENIS METAL KT. Koronkán (DE 60) begyűjt ócskavasat és nemvasfémeket, biztosítja a szállítást. Tel. 0755-517-698. (23283-I)

VÁLLALUNK tetőfelújítást, bármilyen javítást, festést, szigetelést, csatornájavitást, teraszkesztést. Hívjanak bizalommal! Tel. 0759-467-356. (17641-I)

TETŐFEDŐ KFT. vállal tetőkészítést, tetőjavítást, ácsmunkát, bádogmunkát, szigetelést, meszelést, bármilyen kis javítást. Tel. 0746-972-003, Krisztián. (17621-I)

ÁCSMESTER házak felújítását vállalja, tetőkészítést bármilyen lemezből, cserépből, ácsmunkát, cserépforgatást. Tel. 0746-739-502. (17743)

MEGEMLEKEZÉS

Szomorú szívvel és soha el nem múló fájdalommal emlékezünk FODOR JOLÁNRA szül. Szántó halálának 18. évfordulóján. Emlékét örökké szívünkben őrizzük. Szerettei. (17724-I)

Már csak emlék vagy, s ez oly nehéz,
Hisz úgy fáj a szívünk, hogy elmentél.

Elhívtak tőlünk a távoli fények,
De mi még mindig visszavárunk Téged.

Tudjuk, hogy nem jöhetsz,
Így csak könnyezünk.

Fájó szívvel, gyertyalánggal
Rád emlékezünk.

Ma tíz éve, hogy drága leányunk,

GIERLING ÉVA
áldott, jó szíve utolsót dobant.
Emlékét szívünkbe zárva szeretettel őrizzük.

Szerettei. (17704-I)

MÉRLEGGÉPES KÖNYVELŐI TÁRSASÁG

Évadzáró

Adventi Nótagála

operett - hallgató - andalgó - csárdás

Emlékezünk a tíz éve elhunyt Kovács Apollóniára

Gyáriás Kinga Miklós Szilvia Szöllősi Emese Magyarország Vigh Ibolya

Ábrám Tibor Bányai Márton Magyarország Bodó Csaba Dr. Buta Árpád Attila Gyáriás István

Zenekar: Nyári László és zenekara Budapestről
Táncolnak: Jakab Melinda vezetésével a Székely néptáncosok
Műsorvezető: Dr. Buta Árpád Attila

2022. november 27-én, vasárnap este 6 órától, a marosvásárhelyi Kultúrpalotában.
Jegyek elővételben a Kultúrpalota jegypénztárában, vagy a helyszínen. Egy jegy ára 30 lej.

Médiatámogatónk: Marosvásárhelyi Radio România, ETV, CtM, ARDEALTV, TVR1, TVR3

Válasszon aktuális ajánlataink közül!

25% KEDVEZMÉNY A KÉKFÉNYSZŰRŐS LENCSEKRE,
vagy 15% a szemüvegkeretekre!

www.doraoptics.ro

SZÁSZRÉGEN (Libertății) B-dul Libertății, Nr.12/2 0733 553 971	MAROSVÁSÁRHELY (Központ) P-ța Mărășești, Nr. 21. 0733 553 976	MEDGYES Str. Pompierilor Nr. 4. 0735 830 678
DICSŐSZENTMÁRTON Str. Victoriei, Nr. 21. 0736 386 353	MAROSVÁSÁRHELY (Tudor) B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126 0755 088 379	NYÁRÁDSZEREDA Str. Pompierilor Nr. 1. 0733 553 973
MAROSLUDAS Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7. 0735 786 853	SZÁSZRÉGEN (Cardinal) Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A 0728 908 856	SEGESVÁR Str. Mihai Viteazu Nr. 40 0770 810 855

LAM, hiteles megoldások!

LAM
MICROCREDIT-MIKROHITEL

www.microcreditlam.ro
0720 030 804

RexoGold
a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro

NON STOP
állunk rendelkezésedre!

*A képeken látható termékek csak szemléltető jellegűek

rádió
Gamma
Slágerek és új zenék

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

ANO

Akinek csak megszületni volt könnyű ...

SZTÁREK ANDREA
DÉTÁR ENIKŐ

MAROSVÁSÁRHELY
Kulturpalota
2022. November 25., 20⁰⁰ óra

Jegyek elővételben a Kulturpalota jegyirodájában vásárolhatók.

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó - információ - 118-932 - általános - 118-800	• Prefektúra - 0265/266-801 • RDS-RCS - 0365/400-401 - 0365/400-404
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112	• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929 - vidék - 0265/929
• Rendőrség - 0265/202-305	• Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110	• Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702 - közönségszolgálat - 0265/208-888 - központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
• Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177	• Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625 • Vasútállomás - 0265/236-284
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8-16 óra között: 0736-883-110	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865 koporsók, kellekek, - 0745-606-215 koszorúk - 0745-606-269 és halottszállítás - 0758-047-604 • Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907
• Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351	
• Optolens szemsebészet - 0265/263-351	
• Marmed - 0265/250-344 járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658 - 0729-024-380 - 0751-114-307	
Labor e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro	
• Dora Optics - 0733-553-976	
• Dora Medicals - 0265/212-971	
• Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446 • Emma vendéglő, - 0740-083-077 hidegtálak készítése - 0365/404-664	

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

Üzleti sikereinek titka:
a jó **REKLÁM!**

Hirdessen a NÉPÚJSÁGBAN,
Maros megye legnépszerűbb napilapjában!